

« Εἰς τὸ σχέδιον τοῦ Συντάγματος συνάπτονται καὶ τ' ἀντίγραφα τεσσάρων ψηφισμάτων τῆς Συνελεύσεως.

« Ἢ πρὸς τὸ ἔθνος ἀπαράμιλλος πατρικὴ στοργὴ τῆς ἡμετέρας Μεγαλειότητος, φέρουσα προσεχῶς τὸ τελειωτικὸν κῦρος εἰς τοὺς συνταγματικοὺς αὐτοῦ θεσμούς, θέλει θεμελιώσῃ ἐπ' ἀκραδάντων ἐάσεων τὴν μέλλουσαν εὐδαιμονίαν τῆς Ἑλλάδος. »

Ὁ δὲ Βασιλεὺς ἀνταπήντησεν οὕτω :

« Παραλαμβάνων τὸ σχέδιον τοῦ συντάγματος μετὰ τῶν ἐπισυνημμένων ἐγγράφων, χαίρω βλέπων τὸ ἔργον τοῦτο τόσον προχωρημένον. Εἰς ταύτην τὴν εὐκαιρίαν ἐκφράζω εἰς ὑμᾶς, Κύριοι, καὶ δι' ὑμῶν εἰς τὴν Συνέλευσιν τὴν εὐχαρίστησίν μου, ἕνεκα τῆς ὁποίας ἔδειξε φρονήσεως, καὶ τῆς πρὸς ἐμὲ καὶ τὴν Βασιλικὴν Σύζυγόν μου ἀφοσιώσεως. Φροντίζων ὑπὲρ τῆς εὐημερίας τοῦ ἔθνους, θέλω μελετήσῃ μετ' ἐπιστασίας τὸ σχέδιον, καὶ θέλω σπεύσῃ νὰ κοινοποιήσω εἰς τὴν Συνέλευσιν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν σκέψεών μου. »

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως ἀντικείμενον εἶναι κατὰ τὴν διάταξιν 1) ἡ ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου περὶ παραστάτου αὐτοῦ, καὶ 2) ἡ ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῶν μοναχῶν τῆς μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου περὶ τῆς ἀπαλλαγῆς αὐτῆς ἐκ τοῦ διπλοῦ δεκάτου σιζήτησις.

Ἀνεγνώσθη ἀκολουθῶς παρὰ τοῦ Γραμματέως ἡ πρώτη αἴτησις ἡ τοῦ Πανεπιστημίου ἔχουσα οὕτω :

« Τὸ ἐν Ἀθήναις Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον, διαδεχθὲν τὰ ἀπανταχοῦ τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς ἐκπαιδευτήρια, τὰ ὅποια προετοίμασαν τὸ ἔργον τῆς παλιγγενεσίας τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ ἐμόρφωσαν ἄνδρας, συντελέσαντας εἰς τὰ δημόσια πράγματα κατὰ τὸν ἔθνικὸν ἀγῶνα, εἶναι προωρισμένον νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ἐνδοξὸν τοῦτο ἔργον, καὶ νὰ παριστάνῃ τὴν ἐνότητα τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καθ' ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν γένος.

« Ἢ ἔθνικὴ Συνέλευσις θέλει ἐνθαρύνει τοὺς Καθηγητὰς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ θέλει ἀνυψώσῃ αὐτοὺς ἐνώπιον τοῦ ἔθνους, καὶ ἐνώπιον ὅλων τῶν ὁμοφυῶν ἐκπαιδευτικῶν καταστημάτων τῆς Εὐρώπης, χορηγοῦσα εἰς αὐτοὺς τὸ δικαίωμα ν' ἀντιπροσωπεύωνται ἐντὸς τῆς Βουλῆς.

« Δὲν ὀρμῶνται πρὸς τὴν αἴτησιν ταύτην οἱ Καθηγηταὶ ἀπὸ κακῆς φιλοτιμίας, ἀλλὰ πιστεύοντες, ὅτι τότε μόνον τὸ διδα-

κτικὸν ἐπάγγελμα καθίσταται ἀρχή, σωτηρίως ἐπενεργοῦσα εἰς τὴν νεολαίαν, ὅταν οἱ Καθηγηταὶ ᾔναι ἐνδεδυμένοι ὅλην τὴν ἀξίαν τοῦ κοινωνικοῦ ἀνθρώπου.

« Ἡ τελειότης τοῦ κοινοβουλευτικοῦ συστήματος συνίσταται κυρίως εἰς τὴν ἀντιπροσώπευσιν ὅλων τῶν κοινωνικῶν στοιχείων καὶ δικαιωμάτων. Σύμφωναν μὲ τὴν ἀναντίρροπον ταύτην ἀρχὴν νομίζουσιν ἐπομένως οἱ Καθηγηταὶ τὸ νὰ ἔχῃ τὸν ἀντιπρόσωπόν του τὸ Πανεπιστήμιον τῆς Ἑλλάδος, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπιτετραμμένον τὰ καθήκοντα τῆς ἀνωτάτης παιδείσεως.

« Αὐτοσχεδίως οἱ Καθηγηταὶ δὲν ἀπεφάσισαν νὰ φέρωσιν ἐνώπιον τῆς Συνελεύσεως τὴν αἴτησιν ταύτην, ἀλλ' ἐπ' αὐτῆς τῆς συζάσεως τοῦ Πανεπιστημίου, ἀποτελοῦντος σῶμα ἐκπαιδευτικόν, ἀναγνωρισθὲν ὡς ἠθικὸν πρόσωπον, καὶ ἰδίαν περιουσίαν ἀποκτήσαν, καὶ ἔτι μείζονα μέλλον ν' ἀποκτήσῃ, κρίνουσιν ὡς ἀναγκαίαν συνέπειαν τὸ δικαίωμα ν' ἀποστέλλωσιν εἰς τὸ Βουλευτήριον τοῦ ἔθνους παραστάτην.

« Ἀξιωμακτικὰ παραδείγματα ὑποστηρίζουσι τὴν αἴτησιν ταύτην. Ἐν τῇ Ἀγγλίᾳ τὰ Πανεπιστήμια τῆς Ὁξωνίας καὶ Κανταβριγίας ἀποστέλλουσιν ἐκάτερον ἀνὰ δύο ἀντιπροσώπους. Δὲν εἶναι δὲ λείψανον ἀπὸρχαιομένης συνηθείας· διότι καὶ μετὰ τὴν ἐκλογικὴν μεταρρύθμισιν καθιερώθη τὸ δικαίωμα τοῦτο ὡς σύμφωνα μὲ τὴν ἀξίαν τοῦ Ἀγγλικοῦ ἔθνους. Τὰ Γερμανικὰ συντάγματα, νεωστὶ γεννηθέντα ἠκολούθησαν τὸ αὐτὸ παράδειγμα· οὕτω τὰ Πανεπιστήμια τῆς Γοτίγγης εἰς τὴν Ἀννόβερ, τοῦ Φριβούργου καὶ Χαϊδελβέργης εἰς τὴν Βάδην, τῆς Τυβίγγης εἰς τὴν Βιρτεμβέργην, τοῦ Μονάχου, Βυρτοσβούργου, καὶ Ἐρλάγγης εἰς τὴν Βαυαρίαν, τῆς Δειψίας εἰς τὴν Σαξονίαν, τῆς Οὐψάλης καὶ Λούδης εἰς τὴν Σβεκίαν κτλ., ἀντιπροσωπεύονται ἄλλα μὲν εἰς τὴν Βουλὴν, ἄλλα δὲ καὶ εἰς τὴν Γερουσίαν.

« Εἶναι ἀξίον τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως νὰ περιβάλλῃ μὲ τὴν αὐτὴν ὑψηλὸν χαρακτῆρα τὸ Ἑλληνικὸν Πανεπιστήμιον. Ἡ ἱστορία θέλει ἀπομνημονεύσει τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὡς μέτρον τῶν γενναίων ὑπὲρ τῆς παιδείας φρονημάτων τῆς ἐν Ἀθήναις τῶν Ἑλλήνων Συνελεύσεως· οἱ δὲ Καθηγηταὶ ἔτι μᾶλλον ἐμψυχούμενοι ἐκ τούτου, θέλουν ὅλαις δυνάμεσι προσπαθήσει νὰ δικαιώσωσι τῆς Συνελεύσεως τὴν ἐμπιστοσύνην, καταβάλλοντες πᾶσαν σπουδὴν διὰ νὰ καταστήσωσιν, ὅσον τὸ ἐπ' αὐτοῖς, τὰς Ἀθήνας ἐστίαν φωτισμοῦ, ὅθεν οἱ παῖδες τῶν ἀπανταχοῦ Ἑλλήνων προσερχόμενοι, θέλουσιν ἀποφέρει γνώσεις ἐπιστημονικὰς καὶ στοργῇ

πρὸς τὴν ἐλευθέραν Ἑλλάδα, γνωρίζουσιν νὰ τιμᾷ καὶ νὰ ἐν-
θαρρύνῃ τοσοῦτον γενναίως τὴν παιδείαν.

Οἱ Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου,

Κ. Ασώπιος.	Ι. Βούρος.
Ν. Βάμβας.	Κ. Νέγρης.
Αρχιμανδ. Μ. Αποστολίδης.	Ν. Κωστής.
Μανούσης.	Ι. Πτλληκας.
Φίλιππος Ἰωάννου.	Φ. Πυλαρινός.
Σ. Γαλάτης.	Ἀναστ. Γ. Λευκιάς.
Π. Ἀργυρόπουλος.	Π. Στροῦμπος.
Δαμιανὸς Γεωργίου.	Γ. Α. Μαυροκορδάτος.
Ἀλέξανδρος Βενιζέλος.	Ι. Κ. Βούρης.
Κωστ. Κοντογόνης.	Κ. Δομνάνδος.
Π. Καλιγᾶς.	Ι. Δ. Σοῦτσος.
Ἰωάννης Ὀλύμπιος.	Α. Πάλλης.

Εἷς δὲ τῶν πληρεξουσίων ἀναστὰς, εἶπεν· ἀναγκάζομαι ἐκ
μικροῦ προοιμίου ν' ἀρχίσω τὸν λόγον μου, διότι γνωρίζω τὴν
διάθεσιν πολλῶν ἐξ ὑμῶν.

Εἶπον, καὶ ἐπανελάβόν τινες εἰς ἐμὲ πρὸ ἡμερῶν νὰ μὴν ἀναβῶ
ἐπὶ τούτου τοῦ ἀντικειμένου εἰς τὸ βῆμα, διότι ἤθελον ἀποτύχει·
ἀλλὰ τεθωρακισμένος μὲ σταθερὰν καὶ ἀκλόνητον πεποίθησιν,
ἀνέβην χωρὶς νὰ προσέξω εἰς τὰ λεγόμενα.

Ἡ Συνέλευσις ἐφάνη φειδωλὴ περὶ τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπρο-
σωπείας, καὶ κατὰ τοῦτο δὲν ἐπραξεν ἀτόπως. Τοιαῦτα ὅλα τὰ
ἔθνη ἐφάνησαν πάντοτε περὶ τὸ δικαίωμα τοῦτο, ἥτοι ἔθεντο
ὅρον τινὰ αὐτοῦ, τὸν ὅποιον ἄνευ ἰσχυροῦ λόγου δὲν παρέβησαν
πώποτε· ἀλλὰ καὶ περὶ αὐτοῦ τοῦ τιμαλφοῦς δικαιώματος δύναται
νὰ εἴπῃ τις ὅ,τι ἀπὸ τοῦ βήματος ἐλέχθη ἄλλοτε παρὰ τινος
τῶν πληρεξουσίων περὶ τῆς οἰκονομίας, ἥτοι, ὅτι καὶ ἡ φειδωλία
τοῦ δικαιώματος τούτου, ἐν δέοντι γενομένη, εἶναι εὐλογος. Νῦν
μὲν διαφωνοῦμεν ἴσως πρὸς ἀλλήλους ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῶν
Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, ἀλλὰ μετ' ὀλίγον, ὅταν δια-
κρυβῶθῃ ἐκατέρωθεν τὸ ἀντικείμενον διὰ λόγου, θέλομεν εὐρεθῇ,
εἶμαι ἐθέσιος, πάντες σύμφωνοι, καὶ συναινοῦντες αὐτῇ. Ὅτε
πρῶτον ἀνεγνώσθῃ ἡ αἵτησις αὐτῶν, ἤκουσά τινας, λέγοντας ὅ,τι
καὶ πρὸ ὀλίγου ἐλέχθη, ν' ἀναγνώσθῃ τῶν Καθηγητῶν τὰ
ὀνόματα. Ἐννόησα καὶ τότε καὶ τῶρα τὸν σκοπὸν τῆς προτάσεως·
διὸ ἀπαντῶ πρὸς τοὺς εἰπόντας, ὅτι ἡ παιδεία, ἡ ἰκανότης καὶ
ἡ ἀρετὴ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ περιορισθῶσιν ἐν χρόνῳ καὶ χώρῳ,
ἐντὸς ὑλικῶν ὁρίων. Αὗται ἀδιακρίτως ὑπάρχουσιν ὅπου ἐκτιμῶσιν
αὐτὰς οἱ ἄνθρωποι, εἰς ἐκάστας δὲ τὰς κοινωνίας, αἵτινες δὲν
ἔμαθον νὰ τὰς τιμῶσιν, οὔτε ὑπάρχουσι ποσῶς. Ἰδὲ μεταβαίνομεν
εἰς τὴν οὐσίαν τοῦ πράγματος.

Ἐπτά ἔτη παρήλθον, ἀφ' οὗ χρόνου συνέστη τὸ Πανεπιστήμιον. Πάντες δι' ὑμεῖς γνωρίζετε τὴν ἱστορίαν τοῦ ἑπταετοῦς βίου αὐτοῦ, τίνι τροπῇ ἐγένετο, καὶ προέβη εἰς τὴν ὁποίαν φαίνεται τώρα κατὰστασιν. Ἐπομένως δὲν ἔχω χρείαν εἰρὴν ὀλίγα τινα, καθ' ἃ πρὸς εἰδότας νὰ εἶπω. Ἄμα καθιδρύθη τὸ κατὰστημα τοῦτο, ἄκρατος φιλοτιμία διεγέρθη εἰς τὰς ψυχὰς τῆς νεολαίας περὶ τὴν παιδείαν. Ἀπανταχόθεν συνέρρεον ἄπειροι καὶ ὑπὸ τοῦ ζήλου πρὸς τὴν παιδείαν φερόμενοι ἐπλήρουν τὰ Γυμνάσια. Παρετηρήθη μὲ πολὺν θαυμασμὸν παρὰ πάντων, ὅτι ἐτριπλασιάσθη ὁ ἀριθμὸς τῶν φοιτῶντων εἰς τὰ Γυμνάσια ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου· τοῦτο δὲ κατὰ φυσικὸν λόγον ἐγένετο, διότι πᾶν τέλειον ἔργον σύρει καὶ θέλγει τὸν ἄνθρωπον. Πρὶν τῆς συστάσεως τοῦ Πανεπιστημίου ὁ Ἕλλην δὲν εἶχε τοὺς τρόπους καὶ τὴν εὐκολίαν τοῦ νὰ φέρῃ εἰς τελείαν ἐκβασιν τοὺς κόπους του, ἐπομένως οὐδὲ τὴν ἀρχὴν τῆς σπουδῆς ἐζήτει· ἄμα δὲ ἐννόησεν, ὅτι δύναται νὰ καταρτίσῃ ἑαυτὸν εἰς πεπαιδευμένον ἄνδρα, ἐχώρησεν ἀμέσως μετὰ μεγάλης προθυμίας εἰς τῆς σπουδῆς τὸν ἀγῶνα. Τὸ Πανεπιστήμιον αὐτὸ ἐπληρώθη παραχρῆμα ὑπ' ἐκείνων οἵτινες ἔτυχον νὰ ᾔναι προκεχωρημένοι ὥπως οὖν εἰς τὴν σπουδὴν· εἶδον δὲ μετ' ὀλίγον πάντες τοὺς καρποὺς αὐτοῦ. Ἰκούσατε φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου κηρύττοντας τὸν θεῖον λόγον ἐν ταῖς ἐκκλησίαις ἀπὸ τοῦ ἁμβωνος, εἶδατε αὐτοὺς πληροῦντας ἑδρας τῶν δικαστῶν, καὶ ὑπερασπιζομένους τὰς ὑποθέσεις τῶν πολιτῶν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων· ἰατροὺς ἐξ αὐτῶν εἶδατε κατὰ τὰς κώμας καὶ τὰ χωρία τῆς Ἑλλάδος, ὅπου δὲν ὑπῆρχε προλαβόντως ἄνθρωπος νὰ δώσῃ ὀλίγον καὶ φάρμακον εἰς τοὺς τρυχομένους ἐν νόσοις, νὰ θεραπεύωσιν αὐτῶν τὰ διάφορα νοσήματα· ἔχετε πάντες ἐν ταῖς ἐπιρχίαις, τὰς ὁποίας ἀντιπροσωπεύετε, διδασκάλους ἐκ τῶν φοιτητῶν τοῦ Πανεπιστημίου.

Τὰ λαμπρὰ ταῦτα ἀποτελέσματα βλέποντες πάντες, ἠγάπησαν ἔτι μᾶλλον τὸ Πανεπιστήμιον, καὶ τῇ ἀγάπῃ αὐτῶν ἐδήλωσαν μὲ τελεσφόρον ἐξωτερικὴν ἐνέργειαν. Ἐνθυμείσθε, ὅτι πρὸ τεσσαρῶν σχεδὸν ἐτῶν συνεκροτήσατε συνέλευσιν ἐνταῦθα διὰ τὴν τοῦ Πανεπιστημίου ἀνέγερσιν· ἐκεῖ ἐσυστήσατε ἐπιτροπὴν ἐκ τῶν σημαντικῶν τῆς Ἑλλάδος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐπιτρέψατε τὴν συλλογὴν τῶν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον συνεισφορῶν. Δῆμοι, πόλεις, χωρία, ἄτομα ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἀντιφιλοτιμούμενοι πάντες, ἔσπευδον εἰς τὸν περιφανῆ καταρτισμὸν τοῦ πολυποθέτου τούτου καταστήματος. Ποίαν σημασίαν, ποίαν ιδέαν παρίστα ἡ γενικὴ ἐκείνη προθυμία κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν; Μίαν καὶ μόνην τὴν ἐξ ἧς φοβούμενος ὁ Ἕλλην, μήπως καὶ αὐτὸ τὸ κατὰστημα

ὑπὸ τὴν πολιτικὴν καχεξίαν τοῦ παρελθόντος συστήματος ἤθελεν ὑποκύψει, ἀπεφάσισε νὰ διαιωνίσῃ τὴν ὑπαρξίν αὐτοῦ διὰ τῆς ἐπισήμου καὶ ἀριδήλου ἐκφράσεως τῆς κοινῆς στοργῆς τῶν Ἑλλήνων.

Ἐκ ταύτης τῆς στοργῆς, ἐκ τῆς συνδρομῆς ὅλων ἐν γένει τῶν ἐντὸς τῆς ἐλευθέρως Ἑλλάδος καὶ τῶν ἐκτὸς αὐτῆς Ἑλλήνων κατηρτίσθη τὸ περιφανές αὐτὸ κατὰστημα, τὸ ὅποιον βλέπετε ἐν τούτοις ὀφείλω ἐνταῦθα καὶ ἄλλο τι νὰ εἰπω ἐνώπιον τῆς ἔθνικῆς Συνελεύσεως. Εἰς τὴν ἀνωτέρω ρηθεῖραν ἐπιτροπὴν ἦτο ἄνδρες διάσημοι τοῦ ἔθνους. Τὸν ζῆλον πάντων τούτων νὰ ἐκφράσω εἶναι ἀδύνατον. Δὲν θέλω ν' ἀναφέρω τι περὶ τῶν ζώντων ἐξ αὐτῶν, διότι οἱ πρόγονοι ἡμῶν χάριν τῆς ἰσότητος μετὰ θάνατον ἀνήγειρον μνημεῖα καὶ ἀνδριάντας εἰς τοὺς εὐεργέτας τῆς πατρίδος.

Περὶ δύο μὴ ὄντων πλέον μεταξὺ ἡμῶν θέλω εἰπεῖ ὀλίγα ἐκ τῶν πολλῶν, πρὸς τιμὴν τῶν Πελοποννησίων· οἱ ἀείμνηστοι Κολοκοτρώνης καὶ Ζαΐμης ἦτο μέλη αὐτῆς τῆς ἐπιτροπῆς. Τίς ἦν ὁ ὑπὲρ τοῦ Πανεπιστημίου ζῆλος αὐτῶν; ὁ Κολοκοτρώνης δὲν ἦτο μόνον κρατερὸς αἰχμητὴς κατὰ τὸν Ὀμηρον, ἀλλὰ καὶ ζηλωτὴς τῆς παιδείας. Μὲ ἐκπληξιν ἔβλεπον κάθε ἐβδομάδα τὸν ἄνδρα τοῦτον, ἐρριδόμενον ἐπὶ τῆς βακτηρίας του, καὶ ὀλιγοροῦντα τὸν τε κόπον τῆς μακρᾶς ὁδοιπορίας, καὶ τοὺς πόνους τοῦ γήρατος νὰ ἔρχηται εἰς τὸ κατὰστημα, καὶ νὰ φροντίζῃ περὶ τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ. Τὴν τοιαύτην προθυμίαν καὶ ὁ ἀείμνηστος Ζαΐμης ἐπεδείξατο· ἀμφότεροι ἔχαιρον ἐπὶ τῇ προόδῳ τοῦ καταστήματος ὡς ἐπὶ ἀπολαυτῇ ἰδίου καὶ μεγάλου ἀγαθοῦ.

Τοιοῦτον ζῆλον, τοιαύτην ἀγάπην πρὸς τὸ τῶν Ἀθηνῶν Πανεπιστήμιον ἔδειξαν πάντοτε οἱ Ἕλληνες, ἐντεῦθεν δὲ τὰ μετὰ ταῦτα προϊόντα αὐτῶν ἐφάνησαν ἔτι λαμπρότερα τῶν πρώτων. Πολλοὶ πλείονες καὶ θεολόγοι καὶ νομικοὶ, καὶ ἱατροὶ, καὶ διδάσκαλοι, καὶ παντὸς εἵδους ἐπιστήμονες ἐξέρχονται τοῦ Πανεπιστημίου. Ἦδη καὶ οἱ τρόποι τῆς διδασκαλίας εἰσὶ προχειρότεροι, καὶ ἀφθονέστεροι, καὶ αἱ ἐλπίδες τῶν προϊόντων αὐτοῦ τελειότεραι. Βιβλιοθήκη ὅχι εὐκαταφρόνητος, καὶ διάφοροι συλλογαί, ἐκ τῆς εὐνοϊκῆς πρὸς τὸ κατὰστημα τοῦτο διαθέσεως πάντων συγκροτηθεῖσαι, παρέχουσι μεγάλας τὰς ἐπαγγελίας· ἐν ἔτη ἐκ τῶν πολλῶν καλῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν θέλω ἀναφέρει. Ὡσεὶ ἑκατὸν πεντήκοντα καὶ διακόσιαι ἐκ τῶν ὁμόρων Ἑλλήνων λαῶν ἔρχονται χάριν τῆς παιδείας εἰς Ἑλλάδα, καὶ καταγράφονται εἰς τοὺς φοιτητάς. Οὗτοι ἀρυόμενοι τὰ νάματα τῆς παιδείας, ἐμβαίνουνσιν ἀμέσως εἰς ἐξαίρετον καὶ

τελεσφόρον ὑπηρεσίαν, τὴν ὁποίαν οὐδεὶς τῶν ἐν τῇ ἐλευθέρᾳ Ἑλλάδι δὲν δύναται ν' ἀναλάβῃ. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη τελεῖται ἀμίσθως παρ' αὐτῶν, ἀλλ' εἰς τοιοῦτον τρόπον, ὥστε δυσκόλως τις ἤθελε δυνήθῃ νὰ εὕρῃ ἀντὶ πολλῶν χρημάτων ἄνθρωπον παρέχοντα αὐτήν, διότι κέντρον καὶ ἐλατήριον αὐτῆς εἶναι τὸ αἶσθημα. Ἡ ὑπηρεσία αὕτη γίνεται διὰ τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος. Πολλοὶ ἐξ ὑμῶν σπουδάσαντες εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν Ἀγγλίαν, γνωρίζουσι τοῦ τοιούτου εἶδους τὸ αἶσθημα, διότι φέρουσιν ἔτι καὶ νῦν τὴν πρὸς τὰ ἔθνη, εἰς τὰ ὁποῖα ἐμαθήτευσαν, ἀγάπην. Ἐὰν δὲ τοιοῦτον αἶσθημα ὑπάρχῃ εἰς τὰς ψυχὰς τῶν σπουδασάντων εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ἀγγλίαν διὰ τοὺς Γάλλους καὶ Ἀγγλοὺς, ὁποῖον ἄρα θέλει εἶσθαι τὸ τῶν νέων τῶν ὁμόριων λαῶν, οἵτινες ἐσπούδασαν ἐν τῇ Ἑλλάδι διὰ τοὺς Ἕλληνας, ἐπειδὴ καὶ θρησκεία καὶ γλῶσσα ἐνώνει αὐτοὺς μεταξύ των;

Πολλάκις ἐλέχθη ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου, ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ εἶναι μία. Ναὶ, καὶ ἐγὼ λέγω τοῦτο. Ἡ ἐλευθέρα καὶ μὴ ἐλευθέρα Ἑλλάς ὁμοιάζει δύο ἀδελφοὺς, τοὺς ὁποῖους ὀρμητικὸς ποταμὸς τοὺς ἐχώρησεν ἀπ' ἀλλήλων, καθημένους δὲ ἀπέναντι, καὶ προβλέποντας ἀμοιβαίως πρὸς τὸ μέρος, ὅπου ἕκαστος αὐτῶν ἔμεινεν. Ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ εἶναι μία, καὶ συνδέεται διὰ τῶν ἰσχυρῶν δεσμῶν τῆς θρησκείας καὶ τῆς παιδείας· τὴν μὲν φέρει ἕκαστος ἐντὸς τῆς ψυχῆς του, τὴν δὲ ἀρύονται σύμπαντες εἰς τὸ τῶν Ἀθηνῶν Πανεπιστήμιον. Τοιούτου ὄντος τοῦ προορισμοῦ τοῦ καταστήματος τούτου, δὲν εἶναι ἀντάξιον τὸ νὰ ἔχῃ παραστάτην;

Εἰς τοῦτο θέλει μ' ἐρωτήσῃ τις κατὰ λογικὴν τάξιν, τίς ἡ τούτου ὠφέλεια διὰ τὸ Πανεπιστήμιον; εἰς τὴν τοιαύτην δὲ ἐρώτησιν ἀπαντῶ.

1) Πᾶν πρόσωπον εἴτε φυσικόν, εἴτε ἠθικόν, τότε αὐξάνει, καὶ τελειοποιεῖται, ὅταν, ἔχον αὐτοτέλειαν, περιποιῇται αὐτὸ τὰ αὐτά. Πᾶς τις ὑπὸ κηδεμονίαν εὐρισκόμενος δὲν ἀναπτύσσεται, καθ' ὃν τρόπον ὁ ἔχων ἴδιον συλλογισμόν καὶ ἰδίαν ἐνέργειαν. Δὲν εἶναι κάμμία ἀμφιβολία, ὅτι ἂν ἦτο δυνατόν πᾶν ἄτομον τῆς κοινωνίας νὰ ἀντιπροσωπεύῃ αὐτὸ ἑαυτὸν, ὅτι τοῦτο ἤθελεν εἶναι τελειότερον εἶδος ἀντιπροσωπείας· ἀλλ' ἐπειδὴ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον, οὐ μόνον διὰ τὸ πλῆθος, ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν ἀνικανότητα, τὴν ὁποίαν οἱ πλείστοι ἔχουσι περὶ τοῦτο, ἐπεννοήθη τὸ τῶν ἀντιπροσώπων σύστημα· ἀλλ' ὥς πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον ἐφαρμόζεται ὁ κανὼν οὗτος; ὅχι βέβαια, διότι ἐν μόνον ἠθικόν πρόσωπον ὑπάρχει ὁμολογουμένως καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα, τὸ Πανεπιστήμιον. Δὲν πρόπει λοιπὸν αὐτὸ νὰ ἀντιπροσωπεύηται

ιδίως εἰς τὴν Βουλὴν ; ἀλλ' ἂν ὑποτεθῇ, ὅτι γίνεται ἐξαίρεσις κατὰ τοῦτο, δὲν εἶναι ἀντάξιον τῶν μνησθέντων ἀνωτέρω ὠφελημάτων, καὶ τοῦ προορισμοῦ αὐτοῦ, τὸ νὰ ἔχῃ ἴδιον ἐντὸς τῆς Βουλῆς παραστάτην ; Κάνεις δὲν νομίζω ὅτι δὲν θέλει εἰπεῖ τὸ ἐναντίον.

2) Διὰ νὰ δυνηθῇ τις νὰ ἀντιπροσωπεύῃ ἐντελῶς ἄλλον πρέπει νὰ ἰσχυρίζη τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ καὶ τὰ μέσα τῆς θεραπείας· ἀλλ' ἐπὶ τοῦ προκειμένου χρειάζεται εἰδικὴ ἱκανότης, τὴν ὁποίαν δὲν δύναται νὰ ἔχῃ, εἰμὴ ὁ εἰδικὸς περὶ τοῦτο ἀσχολούμενος. Δὲν πρόκειται περὶ παραστάτου τοῦ Πανεπιστημίου ἀπλῶς, ἀλλὰ τῆς παιδείας ἐν γένει, τὴν ὁποίαν ἀντιπροσωπεύει τὸ ἀνώτατον τοῦτο παιδευτήριον.

Πᾶν τι διὰ νὰ αὐξηθῇ, καὶ νὰ τελεσφορήσῃ πρέπει νὰ ἔχῃ τὸν κατάλληλον πρὸς τοῦτο ὀργανισμόν· ἐπομένως καὶ εἰς τὴν παιδείαν ἐν γένει ἐκ τῆς κατωτάτης μέχρι τῆς ἀνωτάτης πρέπει νὰ ὑπάρξῃ τοιοῦτος ὀργανισμός, ὥστε τὸ πᾶν νὰ συντρέχῃ εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πρόοδον αὐτῆς· ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον δὲν δύναται νὰ διαπραχθῇ, εἰμὴ διὰ τῶν ἐχόντων εἰδικὴν πρὸς τοῦτο ἱκανότητα.

Ἰσως θέλουσι μὲ εἰπεῖ, ἔχομεν τὰς Βουλὰς, ἔχομεν τὴν Γραμματεῖαν τῆς παιδείας πρὸς τοῦτο, ἀλλ' ἀπαντῶ, ὅτι ἡ Βουλὴ, καὶ ἡ Γραμματεία, ἐμβεβλημέναι εἰς τὸν κύκλον τῆς γενικότητος καὶ εἰς πολλὰ συγχρόνως ἀντικείμενα ἀσχολούμεναι, ἐξ ὧν διασπᾶται ἡ προσοχή των, δὲν θέλουσι δυνηθῇ νὰ προσέξωσιν ἰδίως εἰς τὸ τῆς παιδείας ἀντικείμενον. Ἦτο καὶ ἐπὶ τοῦ παρελθόντος συστήματος Γραμματεῖαι, καὶ ἐξ Ἑλλήνων διεπόμεναι, πλὴν ἐπειδὴ πάντες τὰ τοῦ ἔθνους διεῖπον, ἀπεφάσισαν χάριν ἑνὸς κλάδου τῆς δημοσίας λειτουργίας νὰ κολοβώσωσι τὸν τοῦ Πανεπιστημίου, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τὸν τῆς παιδείας· εἶπον τότε, καὶ τοὶ ἀντέστησάν τινες τῶν τοῦ Πανεπιστημίου, δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ Ἑλληνικὴ Φιλολογία καὶ ἡ Λατινικὴ, δὲν εἶναι ἀναγκαῖα ἡ μαθηματικὴ, ἐν ἄλλοις δὲν εἶναι χρήσιμον τὸ Πανεπιστήμιον. Ὅθεν εἶναι ἀνάγκη ἰδίου παραστάτου τοῦ Πανεπιστημίου εἰς τὴν Βουλὴν.

Δὲν εἶναι ὁμῶς μόνον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον τοῦτο ὠφέλιμον, ἀλλ' εἰς ὅλον τὸ ἔθνος, διότι

1) Θέλει φέρει τιμὴν εἰς τὸ ἔθνος ἡ παραδοχὴ παραστάτου τοῦ Πανεπιστημίου παρὰ τῶν πληρεξουσίων τοῦ ἔθνους. Τίς εἶναι ἡ σημασία τοῦ ὀνόματος Ἑλλήν, εἰς τὸ ὑποῖον καυχώμεθα; Τὸ ὄνομα τοῦτο δύο ιδέας ἐκφράζει τὴν τῆς παιδείας καὶ τοῦ πατριωτισμοῦ. Παρατηρήσατε, ὅτι πώποτε ὁ Ἕλλην δὲν ἀπέδω-

κεν ἀξίαν, οὔτε εἰς τὸ πλῆθος, οὔτε εἰς ἄλλα ὑλικά πράγματα, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν παιδείαν καὶ τὴν ἀρετὴν. Διὰ τοῦτο ἡ Ἑλλάς, ἂν καὶ δὲν εἶχε ποτὲ μέγα πλῆθος, τὴν ἑλλειψιν ταύτην ἀνεπλήρωσε διὰ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς παιδείας. Πάνυ εὐάριθμοι οἱ πρόγονοι ἡμῶν κατετρόπωσαν τὰς πολυπληθεῖς τῶν Περσῶν δυνάμεις, οὐχὶ πλείονες ἡμεῖς κατεσυντρίψαμεν τὴν δυναστείαν τῶν Τούρκων εἰς τὴν πολυειδῶς ἄνισον πάλην. Ἐὰν λοιπὸν τοιαύτη ἦναι ἡ σχέσις τῆς παιδείας πρὸς τὸν Ἕλληνα, ἐὰν ἡ ὑπαρξὶς τοῦ Ἑλλήνος ἦναι συμφυεῖς τῇ παιδείᾳ, πῶς δυνάμεθα ν' ἀπαντήσωμεν ἀποφατικῶς σήμερον εἰς τὴν αἵτησιν τῶν καθηγητῶν;

2) Θέλει ἀπαλλαχθῇ τὸ ἔθνος ταχέως τῶν τοῦ Πανεπιστημίου ἐξόδων. Ἐξέθεσαν ἀνωτέρω-ῶν ἐν γένει τὴν προθυμίαν εἰς τὸ νὰ πλουτήσωσιν αὐτὸ διὰ διαφόρων συλλογῶν. Ἐκτὸς τούτου ὅμως καὶ κληροδοτήματα οὐκ ὀλίγα ἐγένοντο μέχρι τοῦδε. Ἐὰν λοιπὸν ὑπὸ κηδεμονίαν εὐρισκομένου αὐτοῦ, ὑπῆρξε τηλικαύτη προθεσμία εἰς πάντας, ὅποια ἄρα θέλει εἶσθαι, ὅταν δειχθῇ αὐτὸ ἐν πλήρει αὐτοτελείᾳ καὶ ἀποκτήσῃ τὸ τοῦ παραστάτου δικαίωμα;

Πρὸς τούτοις καὶ ἄλλο αἶσθημα, τὸ τῆς εὐγνωμοσύνης πρέπει νὰ πείσῃ ἡμᾶς εἰς τοῦτο. Εἶναι ἀληθές, ὅτι ἡμεῖς διὰ τῆς γενναιότητος καὶ τῆς καρτερίας ἡμῶν εἰς τοὺς κινδύνους τοῦ πολέμου ἐφάγημεν ἄξιοι τῆς ἐλευθερίας, ἀλλ' ἂν ἡ συμπάθεια τῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν ἔλλειπε, δυσκόλως ἐθέλαμεν γίνεαι κάτοχοι τοῦ θείου τῆς ἐλευθερίας δωρήματος. Τίς ἐκίνησε τὴν συμπάθειαν τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης; Ἐλέπετε τοὺς λίθους αὐτοὺς τῆς Ἀκροπόλεως; ὁ ἐν τούτοις καὶ τοῖς συγγράμμασι τῶν προγόνων ἡμῶν ἐκφραζόμενος λόγος ἔλαβε ζωσαν φωνήν, καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ ἔθνος ζωὴν ἐλευθερίας. Δυνάμεθα σήμερον νὰ φανῶμεν ἀγνώμονες πρὸ τὰ τοιαῦτα καὶ τηλικαῦτα εὐεργετήματα; δυνάμεθα νὰ ἀντιλεζώμεν πρὸς τὴν αἵτησιν τῶν Καθηγητῶν;

Ἀλλὰ λέγουσί τινες, τί θέλει ἀντιπροσωπεύει ὁ παραστάτης τοῦ Πανεπιστημίου; Μέγα τῆς κοινωνίας στοιχεῖον, μετὰ πεποιθήσεως τὸ λέγω, οὐ ἄνευ κοινωνία δὲν δύναται νὰ ὑπάρξῃ. Εἰς τοῦτο δὲ ἐπικαλοῦμαι τὴν σύντονον προσοχὴν ὑμῶν. Πᾶσα κοινωνία δύο στοιχεῖα περιέχει, τὸ μὲν τοῦ πρακτικοῦ βίου, τὸ δὲ τοῦ θεωρητικοῦ. Τὸ μὲν ἅ. πάντα τὰ μέλη τῶν κοινωνιῶν ἀσπάζονται, τὸ δὲ β'. ὀλίγοι τινὲς καὶ λίαν εὐάριθμοι οἱ μὲν πρῶτοι δίδουσιν εἰς τὰς ἐνεργίας των ἐξωτερικὴν καὶ ὑλικὴν ἐμφάνισιν διὰ τῶν προϊόντων, διὰ τῶν ἐμπροσθενμάτων, διὰ τῶν βιομηχανιμάτων

καὶ τῶν κερδῶν, οἱ δὲ δεύτεροι, ἐν τοῖς μελετηρίοις αὐτῶν καθή-
μενοι δὲν παρέχουσιν οὐδεμίαν ἐξωτερικὴν τῆς ὑπάρξεώς των
ὕλικὴν δῆλωσιν. Τούτου ἕνεκα πολλάκις ἐθεωρήθησαν οἱ τοιοῦτοι
ὡς ἄχθη ἀρούρης, καὶ ἐπεριφρονήθησαν· ἀλλὰ πρὸ πολλοῦ ἐγένετο
γινώσκοντες τὸν κόσμον, ὅτι ἡ τάξις αὕτη τῶν ἀνθρώπων εἶναι
ἡ μόνη συντηρητικὴ καὶ δημιουργικὴ. Ἡ ἱστορία μαρτυρεῖ, ὅτι
ὅσαι κοινωνίαι ἐδύλασθήμισαν τὰ ὀνόματα αὐτῶν, ἐτιμωρήθησαν
πικροτάτην τιμωρίαν. Εἶδον τὰς τέχνας αὐτῶν ἐξηχρειωμένας,
τὰς ἐπιστήμας ἐκλειπούσας, καὶ τὴν φθορὰν καθ' ὅλα τὰ στοι-
χεῖα αὐτῶν ἐπελθοῦσαν. Οἱ πρόγονοι ἡμῶν, ἐπειδὴ ἐτίμησαν
τὴν τάξιν ταύτην, διέπρεψαν καθ' ὅλα τὰ εἶδη τῆς παιδείας καὶ
τῆς ἀρετῆς. Τὶ ἀνέδειξεν τὸν Φειδίαν μέγαν τεχνίτην εἰμὴ δύο
στοίχοι μόνον τοῦ Ὀμήρου, ἐκ τῶν ὁποίων ἐμπνευσθεὶς, ἐτεχ-
νούργησε τὸν Ὀλύμπιον Δία; Πρῶτον ἄλλο ἀνέδειξε τοὺς Μιχαήλωνο-
μάχους καὶ τοὺς τροπαιοῦχους τῶν Περσῶν, εἰμὴ τὰ τῶν ποιη-
τῶν ἄσματα; εἰς ὅλας λοιπὸν τὰς εὐεχούσας κοινωνίας ἡ τάξις
αὕτη ὑπάρχει. Ἐάν λοιπὸν τοῦτο ᾖναι ἀληθές, ἐάν θέλωμεν, ὥστε
τὸ ἀντιπροσωπικὸν σύστημά μας νὰ ᾖναι τέλειον, πρέπει νὰ
ἐπιθυμήσωμεν, ὥστε καὶ τοῦ θεωρητικοῦ βίου ὁ ἀντιπρόσωπος
νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὴν Βουλὴν. Τὶ ἠθέλωμεν κάμει, ἐάν ὁ Πλάτων,
ὁ Ἀριστοτέλης ᾔθελεν εὐρεθῇ σήμερον μεταξὺ ἡμῶν; ἠθέλωμεν
ἀρνηθῇ εἰς τούτους τὴν ἐδρὰν τοῦ βουλευτοῦ; Δὲν ἀμφισβῆλλω,
ὅτι πάντες ἀγαπῶμεν τὸ ἔθνος καὶ τὴν Βουλὴν αὐτοῦ ὡς ἡμᾶς
αὐτοὺς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν. Τίς δ' ἐξ ἡμῶν δὲν ᾔθελεν εὐχρηθῇ
νὰ ἔχῃ σύμβουλον εἰς ἑαυτὸν πάντοτε καὶ εἰς τὰ τέκνα του τὸν
Πλάτωνα καὶ τὸν Ἀριστοτέλην; Ὅ,τι δὲ δι' ἑαυτοὺς θέλομεν
δὲν φρονῶ, ὅτι θέλομεν ἀρνηθῇ εἰς τὴν Βουλὴν. Ἐνθυμηθεῖτε τὸν
μεγαλεπίβουλον ἐκεῖνον καὶ μεγαλοφυῆ Φίλιππον τὸν Μακεδόνα,
ὁποῖαν τιμὴν ἀπέδωκεν εἰς τὸν Ἀριστοτέλην. Δὲν ἐχάρη ἐπὶ τῇ
γεννήσει τοῦ υἱοῦ τοσοῦτον, ὅσον διότι ἐγεννήθη ἐπὶ τῆς ἐποχῆς
τοῦ Ἀριστοτέλους. Μὴ παραδράμωμεν τὰ ἐξαιρετὰ ταῦτα παρα-
δείγματα.

Θέλετε μὲ εἰπεῖ ἴσως ὅτι, ὁ λαὸς θέλει ἐκλέξει τοὺς τοιούτους,
τίς ἡ χρεὶα νὰ δώσωμεν τὸ δικαίωμα αὐτὸ εἰς τοὺς Καθηγητάς;
Μὴ λησμονήσητε, ὅτι ὁ ὁμότεχνος κάλλιον παντὸς ἄλλου δια-
κρίνει τὸν ὁμότεχνον. Ἐνθυμηθεῖτε, ὅτι διὰ τὸν λόγον τοῦτον οἱ
λαοὶ παρεῖδον πολλάκις τοὺς ἀφιερωμένους εἰς θεωρητικὰς
μελέτας ἀνδρας. Τὸν Ἀβδηρήτην Δημόκριτον, ὁ μὲν λαὸς ὡς
φρονήρη ἐξέλαβε, καταγινόμενον περὶ ἰατρικὰς καὶ φυσιολογικὰς
μελέτας, ὁ δὲ Ἱπποκράτης μάλιστα ἀνεγνώρισε τὴν σοφίαν του. Τὸ
πρᾶγμα τοῦτο δὲν εἶναι τόσο ἐύκολον, ὅσον κατ' ἀρχὰς τὸ σὺ-

χαζείται τις· επομένως πρέπει ν' ἀφεθῇ εἰς τοὺς ἔχοντας εἰδικὴν πρὸς τοῦτο ἱκανότητα.

Λογίζετε ἐκ τῆς ἀναφορᾶς τῶν Καθηγητῶν, ὅτι τὸ ζήτημα αὐτῶν δὲν εἶναι κενοφανές, καὶ ὅτι πολλὰ διακρινόμενα ἐν τῷ πολιτικῷ κόσμῳ κοινωνίαι ἐδέχθησαν οὐχὶ ἓνα, ἀλλὰ καὶ δύο ἐξ ἐκάστου Πανεπιστημίου παραστάτας.

Τοῦτο δὲ δὲν εἶναι ἔργον ἀπηρχαιωμένης συνηθείας, διότι εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ μετὰ τὴν ἐκλογικὴν μεταρρύθμισιν ἐτηρήθη τὸ δικαίωμα τοῦτο εἰς τὰ Πανεπιστήμια αὐτῆς. Ἡ αἰτία τούτου ἴσταται, ὥς πολλοὶ παρετήρησαν, εἰς τοὺς ἀνωτέρω ἐκτεθέντας λόγους. Ὁ δὲ χρόνος ἀπέδειξε τὴν ὀρθότητα τοῦ πράγματος, διότι ἐξ αὐτῶν τῶν Πανεπιστημίων ἐλάβον πολιτικὴν ὑπαρξίν διάσημοι ἄνδρες, οἷον Πήλ, Κάνινγκ, καὶ ἄλλοι. Δὲν εἶναι λείψανον ἀπηρχαιωμένης συνηθείας τοῦτο, διότι ἐλέπομεν τὸ αὐτὸ γενόμενον καὶ εἰς τὰ πλέον ἀρτισύστατα Πανεπιστήμια τῆς Γερμανίας. Ἐπίσης δὲ καὶ εἰς αὐτὰ ἀπεδείχθη ἐκ τῆς πείρας ἡ ὀρθότης τοῦ πράγματος. Ὅτε ἡ Κυβέρνησις τοῦ Ἀννόβερ κατεπάτησε τοῦ συντάγματος τοὺς ὅρους, ἐπὶ τὰ Καθηγηταὶ τῆς Γοττίγγης ἐξ ὅλου τοῦ κράτους ἀντέστησαν μόνοι, παρητήθησαν, ἐδιώχθησαν, καὶ ὑπέστησαν μυρία δεινὰ. Τούτων εἰς ἦν καὶ ὁ περιχλεὴς ἀρχαιολόγος Μύλλερς, τοῦ ὁποίου τὸ μνημεῖον ἐλέπετε ἐπὶ τοῦ λόφου τῶν Κολωνῶν ἀνεγηγερμένον, παρὰ τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου. Τῶν ταιούτων λοιπῶν ἐθνῶν κατώτερον ὡς πρὸς τὴν παιδείαν δὲν θέλει φανῇ ποτὲ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, τὸ ὁποῖον καὶ τὸ μεγαλεῖον ἐκ ταύτης ἔλαβε καὶ τὸ μέλλον αὐτοῦ εἰς τούτην στηρίζει.

Συμπεραίνω τὸν λόγον, ἀφιερώων τὴν αἴτησιν τῶν Καθηγητῶν τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου εἰς τὴν εὐμενῇ διάθεσιν ὑμῶν, καὶ προτείνω, ὥστε νὰ γείνη μὲν δεκτὸς εἰς παραστάτης τοῦ Πανεπιστημίου, ὁ δὲ τρόπος τῆς ἐκλογῆς αὐτοῦ νὰ ὁρισθῇ διὰ τοῦ περὶ ἐκλογῶν Νόμου.

Ἀντιπαρετήρησεν ἕτερος τῶν πληρεξουσίων, ὅτι ἡ αἴτησις τῶν Καθηγητῶν ἀντίκειται εἰς τὴν ἰσότητα, τὴν ὁποίαν παρεδέχθη ἡ Συνέλευσις, ὅτι καθὼς ὅλα τ' ἄλλα συμφέροντα τοῦ κράτους, οὕτω καὶ ἡ παιδεία θέλει ἀντιπροσωπεύεσθαι εἰς τὰς Βουλὰς. Εἶναι μὲν ἠθικὸν πρόσωπον, εἶπε, τὸ Πανεπιστήμιον, ἀλλ' ἐὰν δώσωμεν εἰς αὐτὸ τὸ δικαίωμα τοῦτο, καὶ συντεχνίαι τότε θέλουσι σχηματισθῇ καὶ θέλουσι ζητήσῃ αὐτὸ· καὶ οἱ Καθηγηταὶ καθὼς πάντες οἱ λοιποὶ τοῦ Κράτους ὑπάλληλοι, εἶναι μισθωτοὶ· επομένως τὸ ζητούμενον ἐξαιρετικὸν δι' αὐτοὺς δικαίωμα δὲν δύναται νὰ ἔχη χώραν.

ἕτερος δὲ πληρεξούσιος, σύμφωνος μὲ τὸν προαγορεύσαντα, παρετήρησεν, ὅτι τὸ ζήτημα εἶναι, ἂν ὑπάρχῃ ἐθνικόν τι συμφέρον, τὸ ὁποῖον πρόκειται νὰ ἀντιπροσωπεύσῃ ἐντὸς τῆς Βουλῆς ὁ τοῦ Πανεπιστημίου ἀντιπρόσωπος. Ἐπιθύμουν, εἶπεν, ἡ ἐθνικὴ αὕτη Συνέλευσις τῶν Ἑλλήνων, ὅχι κατὰ μίμησιν τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γερμανίας, ἀλλὰ πρώτη αὕτη ν' ἀπέδιδε τοιοῦτον φόρον παραδεχομένη τὴν προκειμένην πρότασιν περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τοῦ Πανεπιστημίου ἐντὸς τῆς Βουλῆς. Ἡ ὑπὲρ τῶν φώτων καὶ τῆς παιδείας ἐθνικὴ αὕτη πρᾶξις ἤθελε χρησιμεύει ὡς τὸ διακριτικὸν σημεῖον τοῦ λαοῦ, ὅστις μετὰ πολυετῇ δουλείαν ἐκέντησε τὴν συμπάθειαν τῶν λαῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ ἀνέκτησε δι' αὐτῶν τὴν αὐτονομίαν του. Τὰ εὐεργετήματα, τὰ ὁποῖα προξενοῦν εἰς τὰ ἔθνη ἡ παιδεία καὶ ἐν γένει τὰ γράμματα εἶναι μεγάλα, καὶ μάλιστα διὰ τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ὑπῆρξαν μέγιστα. Ἐμεγαλύνθησαν καὶ ἄλλα ἔθνη διὰ τῶν ὅπλων, ἀλλ' ὅ,τι διακρίνει τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος, εἶναι, ὅτι τὰ γράμματα ὑπῆρξαν ἡ ἀφορμὴ τῆς ἀκμῆς του καὶ τὸ βοήθημα τῆς ἀναγεννήσεώς του. Παραλείπων τοὺς Αἰγυπτίους, Ἀσυρίους, καὶ λοιποὺς, ἔρχομαι εἰς τοὺς κατακτητὰς τοῦ κόσμου, τοὺς Ῥωμαίους.

Οἱ βασιλεῖς τοῦ κόσμου προσήρχοντο εἰς τὴν Ῥώμην, κλίνοντες γόνυ ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τῆς διὰ νὰ διατηρήσωσι τὸ εὐτελὲς καὶ ὑπόδουλον στέμμα των, ἢ συρόμενοι ἀλυσσοδέσμιοι διὰ τὸ μεγαλεῖον τῶν θριάμβων. Ἐν τούτοις σήμερον ὑπάρχει Ῥώμη καὶ ὅχι Ῥωμαῖοι, ἐκλείψαντες ὀλοτελῶς. Καὶ ἐὰν ἡ ἱστορία τῶν προγόνων μας δὲν εἶχε νὰ μεταδώσῃ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, εἰμὴ μόνον μάχας καὶ κατακτήσεις, ἴσως καὶ ἡ Ἑλλάς ἤθελεν ὑποκύψει εἰς τὴν αὐτὴν τύχην τῶν Ῥωμαίων· ἀλλ' οἱ ἐνδοξοὶ πρόγονοί μας δὲν κατέκτησαν τὸν κόσμον διὰ τῶν ὅπλων, ἀλλὰ διὰ τῶν φώτων καὶ τῆς παιδείας. Ἐξ Ἀθηνῶν ὑψώθη ὁ πυρσὸς αὐτῆς τοῦ ὁποίου ἡ λάμψις ἔφθασε παντοῦ. Τὸ φῶς τοῦτο δὲν ἐξέλιπεν, ἀλλὰ χεῖρες ἱεραὶ τὸ μετέφερον ἄλλοι. Δι' αὐτοῦ ἐδοξάσθησαν τὰ ἔθνη, δοξάσαντα πάντα τὴν Ἑλλάδα, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ Ἑλλήνος διετῆρει ἄσβεστον εἰς τὰς καρδίας τῶν ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης τὴν συμπάθειαν καὶ τὴν εὐγνωμοσύνην. Ἦτο δυνατόν λοιπὸν ὁ Ἕλλην, ὅστις συνετέλεσεν εἰς τὸν παγκόσμιον πολιτισμὸν, νὰ μὴ αἰσθανθῇ τὸν προορισμὸν του; Τὸ αἶσθημα τοῦτο ἀνεδείχθη διὰ τῆς ἐπαναστάσεώς του καὶ τοῦ πολυχρονίου ἀγῶνος. Ὅ,τι δὲ ἀπηλαύσαμεν ἐκ τοῦ ἀγῶνος ἦτο τὸ ἀποτέλεσμα τῶν προγονικῶν μας ἀρετῶν, τὸ ὁποῖον ἔπρεπε ν' ἀποδοθῇ ὅχι μόνον ὡς φόρος εὐγνωμοσύνης, ἀλλ' ὡς ἀρράβων τῆς μελλούσης εὐδαιμονίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ἀνατολῆς. Ἰδοὺ ὁ προορισμὸς μας

καὶ τὸ μέλλον μας! Ποῖον λοιπὸν τὸ πρῶτον βῆμά μας; Προ-
τείνεται νὰ δοθῇ δικαίωμα ἀντιπροσωπεύσεως τοῦ Πανεπιστη-
μίου τῆς Ἀνατολῆς, καὶ θέλει ἐναντιωθῇ εἰς τοῦτο ψυχὴ ἑλλη-
νική; Τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ἀντιπροσωπεύσεως δὲν εἶναι
ἐξαιρετικὸν, μήτε ἀντιβαίνει εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ισότητος. Ἡ
θέσις τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ἑλλάδος εἶναι ἐξαιρετική. Εἶναι
τὸ προῖον ἀπάσης τῆς ἑλληνικῆς φυλλῆς, καὶ πρέπει νὰ θεωρῇται
ὡς ὁ δεσμός μας μὲ τοὺς λαοὺς, τοὺς ὁποῖους ἐφωτίσαμεν ἄλλοτε
καὶ παρ' ὧν σήμερον δεχόμεθα τὰ φῶτα, καὶ μὲ τοὺς λαοὺς
τῆς Ἀνατολῆς, τοὺς ὁποῖους πρόκειται νὰ φωτίσωμεν. Τὸ Πανε-
πιστήμιον τοῦτο εἶναι τὸ προῖον ὁλοκλήρου τοῦ κόσμου, καὶ
ὁμοιάζει τὸ μαρτύριον τῆς διαθήκης, τὴν ὁποίαν ἡ συνδρομὴ
ἀπάσης τῆς ἑλληνικῆς φυλλῆς ἀνέκτησε, καὶ εἰς τὸ ὁποῖον συγ-
κεντρούονται αἱ ἐλπίδες αὐτῆς· εἶναι τὸ μόνον μέσον, διὰ τοῦ
ὁποῖου τὸ μικρὸν καὶ πτωχὸν ἔθνος μας δύναται νὰ φθάσῃ τὸ
ὕψος ὅλων τῶν μεγάλων ἐθνῶν, μὲ τὰ ὁποῖα, οὔτε εἰς τὸν
πλοῦτον, οὔτε εἰς τὴν δύναμιν, ἀλλὰ μόνον εἰς τὴν παιδείαν
δυνάμεθα νὰ παραβληθῶμεν. Ὅστις ἀναβῇ εἰς τὸ ὕψος τῆς ιδέας
ταύτης, δὲν δύναται νὰ ἀρνηθῇ, ὅτι τὸ Πανεπιστήμιόν μας
δὲν ἔχει ἰδίαν ὑπαρξιν, ἴδιον σκοπὸν, ἰδίαν ζωὴν, καὶ μέλλον,
καὶ διὰ ταῦτα πρέπει νὰ ἔχῃ ἴδιον ἀντιπρόσωπον, μὴ δυνάμενον
ν' ἀντιπροσωπευθῇ ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐπαρχιῶν.

Εἰς Ἀγγλίαν καὶ Γερμανίαν ἔχουν ἰδίους ἀντιπροσώπους, διότι
ἐκεῖ τὰ Πανεπιστήμια εἶναι σώμα αὐθύπαρκτον, εἰς δὲ τὴν
Γαλλίαν τὸ Πανεπιστήμιον δὲν ἔχει ἰδίαν ὑπαρξιν, ἀλλ' εἶναι
ὑπάλληλος ἀρχὴ τῆς ἐξουσίας, διηρημένον εἰς εἰδικὰς σχολὰς,
καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἔχει ἴδιον ἀντιπρόσωπον. Τὸ δὲ ἡμέτερον
ἔχει ἰδίαν ὑπαρξιν, εἶναι ὃν ἠθικὸν καὶ αὐθύπαρκτον, καὶ πρέπει
πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτοῦ καὶ ἀνάπτυξιν νὰ ἔχῃ ἴδιον ἀντιπρόσωπον.
Τὸ δικαίωμα τοῦτο θέλει πραγματοποιήσῃ πρὸ πάντων καὶ τὴν
προικοδοτήσιν του, διὰ τῆς ὁποίας θέλει ἀναλάβῃ τὸ αὐθύπαρ-
κτόν του. Πρόκειται διὰ τῆς ἀποφάσεώς μας ταύτης νὰ δείξω-
μεν εἰς τὸν κόσμον, ὅτι εἴμεθα γνήσιοι τῶν Ἑλλήνων ἀπόγονοι
καὶ ἐνθερμοὶ τῆς παιδείας ζηλωταί.

Τὸ μόνον ἀνεπίδεκτον ἀμφισβήτησεως καὶ αἰτιολογίας ζήτημα,
ἀφ' ὅσα ἐπαρουσιάσθησαν μέχρι τοῦδε εἰς τὴν Συνέλευσιν, εἶναι
τὸ προκείμενον, τὸ ὁποῖον ἐπρεπε παμψηφεί νὰ παραδεχθῶμεν.

Δὲν πρέπει τὸ ζήτημα τοῦτο νὰ λάβῃ τὴν τύχην ἐνὸς ἐπίσης
σπουδαίου ἐκ τῶν προηγουμένων, τὸ ὁποῖον ἡ εἰρωνεία δὲν
ἄφησε νὰ λάβῃ τὴν κατάλληλον λύσιν του. Προτείνουν οἱ
ἐναντίας γνώμης, ὅτι εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν θὰ παραδεχθῶμεν

τὴν περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τοῦ Πανεπιστημίου πρότασιν, πρέπει συγχρόνως νὰ δώσωμεν τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπροσωπείας εἰς ὕλας τὰς συντεχνίας· ἀλλ' οὐδὲ καὶν ἔπρεπε τοιαύτη ἐξομοίωσις τοῦ Πανεπιστημίου νὰ προταθῇ. Ὅταν εἰς Γαλλίαν ἡ περὶ διακριτικῶν σημείων διαφωνία μετὰ τῶν δικαστῶν καὶ καθηγητῶν, δι-
ἰσχυριζομένων τῶν πρώτων, ὅτι οἱ καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου δὲν πρέπει νὰ φέρωσιν ἐπὶ τοῦ πύλου των χρυσὴν ταινίαν, ἀρχαῖον διακριτικὸν σημεῖον τῶν δικαστῶν, ἐπαρουσιάσθη εἰς τὸν Αὐτοκράτορα, ναί, ἀπήντησεν ὁ Ναπολέων, ἃς ὑπάρχη διάκρισις μετὰ τῶν, καὶ ἃς φέρωσιν ὅχι μίαν, ἀλλὰ δύο χρυσᾶς ταινίας οἱ καθηγηταὶ, διότι ἄνευ τούτων δὲν θὰ ἔχωμεν δικαστάς. Τὸ παράδειγμα τοῦ μεγάλου τούτου ἀνδρὸς ἃς μᾶς ὁδηγήσῃ εἰς τὴν λύσιν τῶν προτεινομένων ἀντιρρήσεων.

Ἄλλος δὲ πάλιν, σύμφωνος καὶ οὗτος μὲ τὸν προλαλήσαντα, τὸ προκείμενον ζήτημα εἶναι, εἶπεν, εἴναι νὰ παραδεχθῶμεν ἐντὸς τῆς Βουλῆς ἀντιπρόσωπον τῆς παιδείας καὶ τῆς φιλοσοφίας· ἀποδεχόμενοι τὴν αἴτησιν τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τῆς παιδείας, θὰ δεῖξωμεν, ὅτι ἡ πολιτικὴ εἶναι ἀδιάσπαστος τῆς ἠθικῆς· θέλομεν δώσει εἰς τὸν πολιτισμένον κόσμον τρανὰ δείγματα, ὅτι συναισθανώμεθα τὴν θέσιν μας, καὶ ἐκτιμῶμεν τὸ μέλλον μας· θὰ ἀναδειχθῶμεν ἄξιοι τοῦ Ἑλληνικοῦ ὀνόματος, καὶ τῶν προγόνων μας· καθὼς δὲ ἐκεῖνοι, οὕτω καὶ ἡμεῖς θέλομεν ἐκφωνεῖ πάντοτε μὲ χαρὰν καὶ ἀγαλλίαν, ὅτι ἡ φιλοσοφία, ἥτις ἀνεῦρε τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας, καὶ ὠδήγησε τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀνάκτησιν τῶν δικαιωμάτων του, ἀντιπροσωπεύεται πάντοτε εἰς τὴν Βουλὴν μας, ἐγγυωμένη τὴν εὐδαιμονίαν μας διὰ τῆς συνταγματικῆς μοναρχίας αἰωνίως.

Ἀκολουθῶς ὁ εἰσαγαγὼν τὴν πρότασιν πληρεξούσιος παρ-
τήρησεν, ὅτι ἡ πρότασις ἀφορᾷ τὴν ὀριστικὴν παραδοχὴν τοῦ δικαιώματος τοῦ νὰ ἐκλέγεται παρὰ τῶν Καθηγητῶν εἰς ἀντιπρόσωπος τοῦ Πανεπιστημίου· ἐννοεῖται δὲ, ὅτι ὁ ἀντιπρόσωπος οὗτος πρέπει νὰ ἔχῃ τὰ προσόντα τοῦ Βουλευτοῦ, καὶ δύναται νὰ λαμβάνηται καὶ ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Πανεπιστημίου παρὰ τῶν Καθηγητῶν.

Ἐνταῦθα οὐδενὸς αἰτοῦντος νὰ ἀγορεύσῃ, καὶ πολλῶν προτει-
νόντων, ὅτι ἡ Συνέλευσις ἐφωτίσθη, ὁ Πρόεδρος ἠρώτησε τὴν Συνέλευσιν, ἂν πρέπει νὰ καταπαύσῃ τὴν προκειμένην συζήτησιν.

Ἀποφανθείσης δὲ ταύτης καταφατικῶς ἔθεσεν εἰς ψηφοφορίαν τὸ ἐξῆς ζήτημα. «Ἡ Συνέλευσις δέχεται κατὰ τὴν αἴτησιν τῶν Καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου, νὰ στέλλῃ τὸ Πανεπιστήμιον ἓνα Βουλευτὴν εἰς τὴν Βουλὴν, ναί, ἢ ὄχι» προσθέσας, ὅτι ἂν ἡ Συν-

ἐλευσις παραδεχθῇ τὴν πρότασιν αὐτὴν ὀριστικῶς, τότε ἡ ἐπιτροπὴ, ἡ συντάττουσα τὸν περὶ ἐκλογῆς νόμον, θέλει ὀρίσει τὸν τύπον καὶ τὸν τρόπον τῆς παρὰ τῶν καθηγητῶν ἐκλογῆς τοῦ Βουλευτοῦ τούτου, ὅστις πρέπει νὰ ἔχη τὰ προσόντα τοῦ Βουλευτοῦ.

Ἀκολούθως διωρίσθησαν παρὰ τῆς Συνελεύσεως δύο ψηφολέκται, καὶ γενομένης ψηφοφορίας δι' ὀνομαστικῆς κλήσεως κατὰ τὸν κανονισμόν, ἐγένετο παραδεκτὴ ἡ πρότασις διὰ ψήφων 119 πρὸς 44.

Τότε ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν, ὅτι ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν περὶ ἀντιπροσωπεύσεως τοῦ Πανεπιστημίου δι' ἐνὸς Βουλευτοῦ παρ' αὐτοῦ ἐκλεγομένου πρότασιν.

Ἐντεῦθεν μετέβη ἡ Συνέλευσις εἰς τὴν συζήτησιν τοῦ β'. ἀντικειμένου τῆς διατάξεως, ἥτοι τῆς αἰτήσεως τῶν ἡγουμένων καὶ μοναχῶν τῆς ἱερᾶς μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, διαλαμβανούσης 1) τὸ ν' ἀπαλλαχθῇ αὕτη τοῦ διπλοῦ δεκάτου, τῶν δημοτικῶν φόρων καὶ τῶν προσωπικῶν ἐργασιῶν, περιοριζομένου τοῦ φόρου μόνον εἰς τὸ ἀπλοῦν δέκατον καὶ 2) τὸ ν' ἀρθῇ πᾶσα μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς ἐπισκοπῆς σχέσις, καὶ νὰ κηρυχθῇ ὡς ἄμεσος ἐκκλησιαστικὴ ἀρχὴ ἡ Ἱερὰ Σύνοδος. Ἐνταῦθα ὁ Προεδρεύων τῆς Συνελεύσεως κατέλιπεν τὴν θέσιν του εἰς τὸν Ἀντιπρόεδρον Κύριον Ι. Κωλέττην.

Ἀναγνωσθείσης τῆς ἀναφορᾶς ταύτης παρὰ τοῦ Γραμματέως, εἰς τῶν πληρεξουσίων ἀναστάς, εἶπε. Μετὰ τὴν περὶ παιδείας καὶ φιλοσοφίας ὑψηλὴν συζήτησιν ἡ μετάβασις ἐπὶ τῆς αἰτήσεως τῶν πατέρων τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου δὲν θέλει φανῇ ποσῶς ἀπότομος καὶ τραχεῖα, διότι ὁ μοναχικὸς βίος, ὅπου δὲν παρησέφρυσαν καταχρησεῖς, ὁμοιάζει κατὰ πολλὰ τὸν βίον ἐκείνων, οἵτινες παραδίδονται εἰς φιλοσοφικὰς μελέτας καὶ θεωρίας, ὑπὲρ ὧν πρὸ ὀλίγου ἐψηφίσατε. Ἐνδέχεται τὸ ἀκροατήριον εἰς τρεῖς τάξεις νὰ διαιρῇται 1) τὴν τῶν ἰσχυρῶν πνευμάτων, καὶ ὄντων ἀνωτέρων τῶν προλήψεων, 2) τὴν τῶν ἐμμενόντων πισῶς εἰς τὰ παραδεδειγμένα καὶ 3) τὴν τῶν ἀδιαφόρων. Τῆς τελευταίας ταύτης τάξεως ὀλίγοι βεβραίως θέλουν εἶσθαι, καὶ ἐὰν ὥσιν τινες. Θέλω ὑποστηρίξει τὴν παρουσιασθεῖσαν αἴτησιν, οὐχὶ διότι ἡ μονὴ αὕτη κεῖται ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας, ἣν ἀντιπροσωπεύω ἀλλὰ ὡς πληρεξούσιος τοῦ ἔθνους, διότι νομίζω δικαίαν αὐτήν. Πάντες γνωρίζετε καὶ τὴν πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ κατὰ τὴν ἐπανάστασιν κατὰστασιν τῆς Μονῆς ταύτης, καὶ τὴν διαγωγὴν τῶν ἐν αὐτῇ μοναζόντων. Οἱ ἀγῶνες αὐτῶν κατὰ τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας πόλεμον εἶναι τοῖς πᾶσι γνωστοί. Πολλοὶ λέγουσι

πολλὰ κατὰ τῶν μονῶν καὶ τῶν μοναχῶν, ἢ μᾶλλον ἀνα-
μασοῦσι τὰ κοινὰ ἐκεῖνα καὶ τετριμένα ῥήματα, τὰ ὅποια ἄλ-
λοι ἐν ἄλλοις καιροῖς ἔλεγον, θέλοντες οὕτω νὰ διαστρέψωσι τὰς
διὰ τοὺς μοναχοὺς διαθεσεις τῶν ἀνθρώπων. Πάλαι ποτὲ κατὰ
τὸν μεσαιῶνα ἦτο τῷόντι καταφύγιον τῆς ἀργίας αἱ κατὰ τὴν
Εὐρώπην μοναὶ, ἀλλὰ διὰ τὸν λόγον, ὅτι οἱ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης
εὐγενεῖς, κατασπαταλεύσαντες τὰ πλούτη αὐτῶν εἰς τὰς ἐγκο-
σμίους ἡδονάς, κατέφευγον ἐπὶ τέλους εἰς τὰς πλουσίας ἐκεῖνας
μονάς, ἐνθα εὕρισκιν νέας ἡδονάς, νέας τέρψεις, ἀλλὰ παρ' ἡμῖν
τοιούτῳ τι πώποτε δὲν συνέβη. Οἱ τῆς Θεβαΐδος ἀσκηταὶ δὲν
ἦτο τοιοῦτοι, ἀλλὰ τὸ παράδειγμα τῆς φιλεργίας καὶ τῆς
ὀλιγαρχίας. Οὐδὲ ἵχνος βλάβης πρὸς τὴν κοινωνίαν ἐκ τῶν παρ'
ἡμῖν Μονῶν δὲν ἀπαντᾶται εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἱστορίαν,
πάντοτε δὲ ὠφέλησαν τὴν Ἑλλάδα, παραμυθοῦσαι μὲν τοὺς
κατοίκους ἐν καιροῖς ἀνοχῆς καὶ θλήψεως καὶ στηρίζουσαι αὐτοὺς
εἰς τὴν θρησκείαν, συναντιλαμβανόμεναι δὲ αὐτῶν εἰς τοὺς
κοινούς ἀγῶνας. Τοιαύτη δὲ ὑπῆρξε καὶ ἡ περὶ ἧς πρόκειται
Μονή. Αὐτὴ προστατευομένη πάντοτε ὑπὸ τῶν Τούρκων, πώποτε
δὲν ἐπλήρωσε φόρον, ὀλίγα δὲ ἔτη μόνον πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως
ὑπεβλήθη εἰς 250 γροσίων φόρων, καὶ αὐτὰ δὲ τὴν ἐπανάστασιν
λόγῳ ἐθνικῶν ἀναγκῶν εἰς 3,000 γροσίων συνεισφοράν· ἐπὶ δὲ
Κυβερνήτου ηὐξήθη ἡ συνεισφορὰ αὕτη, ἀλλὰ πάλιν ἐπὶ τῷ αὐτῷ
λόγῳ τῶν κοινῶν ἀναγκῶν, εἰς 14,000 γρόσια. Μετὰ δὲ τὴν
ἐγκαθίδρυσιν τῆς Βασιλείας μετεβλήθη καὶ ὁ λόγος τῆς συνεισ-
φορᾶς καὶ ἡ φύσις αὐτῆς, γενομένης ἐξ ἐκτάκτου τακτικῆς, καὶ
τὸ ποσὸν αὐτῆς αὐξήθην· εἰς 17 καὶ 18 χιλιάδας δραχμῶν·
ἀν δὲ ὁ φόρος τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ἦτο τακτικὸς δὲν ἠθελον
ἀναλάβει τὴν ὑπεράσπισιν τῆς αἰτήσεως, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶναι ἐξαι-
ρετικὸς, καθ' ὃ ἐπὶ διπλοῦ δεκάτου στηριζόμενος, καὶ ἐπειδὴ
συντελεῖ εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ σκ. ποῦ, δι' ὃν καθιδρύθησαν
τὰ ἱερὰ αὐτὰ καταγώγια, ἔκρινα καὶ δίκαιον καὶ χριστιανικὸν
νὰ ἀγορεύσω ὑπὲρ αὐτῆς. Τὰ κτήματα τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου
Σπηλαίου, ἐξ ἀφιερωμάτων ὄντα, εἰσὶν ἐπομένως ἀναπαλλο-
τρίωτα, οἱ δὲ μοναχοὶ τὴν ἐπικαρπίαν τούτων μόνον ἔχουσι.

Διάφοροι ἀφιέρωσαν αὐτὰ δυνάμει τοῦ δικαϊώματος τῆς
ιδιοκτησίας ἐπὶ τῷ σκοπῷ τῆς ἐλεημοσύνης καὶ φιλανθρωπίας.
Νὰ προσβλήθῃ λοιπὸν ὁ σκοπὸς οὗτος, εἶναι ἄδικον καὶ παράνο-
μον· ἀλλ' ὅταν διὰ τῆς ἀμέτρου καὶ ἐκτάκτου ἐπιβολῆς τῶν
φόρων χερσωθῶσι αὐτὰ, ὅταν οἱ μοναχοὶ, μὴ δυνάμενοι πλέον
γὰ ζήσωσιν ἐν τῇ μονῇ, φυγαδευθῶσιν ὑπὸ τῆς πενίας, τότε δὲν

καταστρέφεται ὁ σκοπὸς τοῦ πράγματος, ἡ δὲ τοιαύτη καταστροφή δὲν φέρει ἑμμεσον βλάβην καὶ εἰς τὸ δημόσιον ταμεῖον; Τῆς μονῆς ταύτης αἱ εἰσπράξεις μόλις ἀναβαίνουν εἰς 34,000 δραχμῶν, αἱ δὲ δαπάναι εἰς 70,000. Ἄν λοιπὸν δὲν δοθῇ βοήθεια τις εἰς αὐτὴν πῶς θέλει διατηρηθῇ; ἔπειτα δὲν πρόκειται, εἰμὴ περὶ μικρᾶς ὠφελείας τοῦ δημοσίου ταμείου, περὶ 6 $\frac{1}{2}$ χιλιάδων δραχμῶν, τὰς ὁποίας ἐκ τοῦ διπλοῦ δεκάτου ἔχει. Τοῦτο λοιπὸν προτείνω νὰ καταργηθῇ. Περὶ δὲ τοῦ ἀπλοῦ δεκάτου δὲν ἀναφέρω τι, ἀλλ' ἀφίνομεν αὐτὸ εἰς τὴν σύνεσιν τῶν Βουλῶν καὶ τοῦ Ὑπουργείου.

Ἄλλος δὲ πληρεξούσιος παρετήρησεν, ὅτι ἡ τῶν μοναχῶν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου αἵτησις εἶναι ἀποφασισμένη ὑπὲρ αὐτῶν ἐξ αὐτοῦ τοῦ Συντάγματος· ἐξ οὐδενὸς μοναστηρίου δύναται νὰ ζητηθῇ διπλοῦν δέκατον κατὰ τοὺς ὅρους τοῦ γ' ἄρθρου τοῦ Συντάγματος. Πάντα δὲ τὰ λοιπὰ, καθ' ὃ Κυβερνητικὰ πρέπει ν' ἀνατεθῶσιν εἰς τὰς Βουλὰς.

Ἡ αἵτησις τῶν πατέρων παρετήρησεν ἄλλος, πρέπει νὰ παραπεμφθῇ εἰς τὰς Βουλὰς, καθότι αὗται εἶναι ἀρμόδιαι ν' ἀποφασίσουν περὶ αὐτῆς, ἐκτὸς τούτου ἐπρόσθεσε τὰ κτήματα τῆς μονῆς εἶναι ἐθνικὴ περιουσία, καὶ ὅχι ἰδιοκτησία τῶν μοναχῶν· καὶ ἡ Κυβέρνησις θέλει πράξῃ ἔργον δικαιοσύνης ἀντὶ νὰ χάριση τὸ διπλοδέκατον εἰς αὐτοὺς, νὰ δώσῃ αὐτὸ πρὸς περίθαλψιν χηρῶν, καὶ ὀρφανῶν, διότι ὁ μοναχικὸς βίος ἀπαιτεῖ λιτότητα.

Ἀντιπαρετηρήθη ὑπ' ἄλλου, ὅτι τὸ αἶσθημα, τὸ ὑποῖον ἐξέφρασεν ὁ προλαλήσας, στηρίζεται εἰς προλήψεις, αἵτινες εἰς ἡμᾶς δὲν ἐφαρμόζονται, τὸ αἶσθημα τοῦτο ὑπεγορεύθη κατὰ τὸν μεσαιῶνα κατὰ τῶν μοναχῶν τῆς Δύσεως, καὶ δὲν δύναται διόλου νὰ ἔχῃ χώραν κατὰ τῶν μοναχῶν τῆς Ἀνατολῆς, διότι εἶναι ἀποδεδειγμένον, ὅτι ὁ κληρὸς τῆς Ἀνατολῆς τὸν περισσεύοντα ὀβολὸν τοῦ δίδει εἰς περίθαλψιν ἐνδεῶν, καὶ καλλιέργειαν τῆς παιδείας. Ἡ ξενοκρατία δι' ἐνὸς ἀπλοῦ Διατάγματος ἐπέβαλεν εἰς τὰς ἱερὰς μονὰς τὸ διπλοδέκατον, ἡ δὲ παρούσα Συνέλευσις δύναται ἐν ὀλίγαις λέξεσι νὰ τὸ καταργήσῃ.

Ἄλλος προσέθηκεν, ὅτι χωρὶς ν' ἀντιτείνῃ εἰς τὴν αἵτησιν τῶν πατέρων, φρονεῖ, ὅτι δὲν εἶναι ἔργον τῆς Συνελεύσεως, μὴ γνωρίζουσιν μήτε τὴν οικονομικὴν τοῦ ἔθνους κατάστασιν, μήτε τὴν φύσιν τῶν περὶ ὧν πρόκειται φόρων ἀκριβῶς νὰ ἀποφασίσῃ περὶ αὐτῆς, ἀλλὰ τῶν Βουλῶν· ἡ Συνέλευσις ἔθεσε τὴν γενικὴν ἀρχὴν εἰς τὸ 3 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος, αἱ δὲ Βουλὴ αὖς ἐφαρμόσουν αὐτὴν, καὶ ἂν θέλουν, αὖς καταργήσουν τὸ διπλοδέκατον.

Ἄλλος εἶπε, ὅτι τὰ εἰς τὰς μονὰς ἀφιερωμένα κτήματα δὲν εἶναι

ἐθνικὴ περιουσία· ἴσως ἀπὸ τὴν ἀρχὴν ταύτην ὠρμήθη ἡ Κυβέρνησις, καὶ διέλυσε πολλὰ μοναστήρια, ἀλλ' ἐκ τῆς διαλύσεως ποῖον καλὸν προῆλθεν εἰς τὸ ἔθνος; οὐδὲν βέβαιον· καὶ διὰ τοῦτο πᾶς πληρεξούσιος ἔχει ἰδιαιτέραν ἐντολὴν ἀπὸ τὴν ἐπαρτίαν τοῦ νὰ ζητήσῃ ν' ἀνοίξουν τὰ διαλυθέντα Μοναστήρια· ἀλλὰ καὶ τὰ διατηρούμενα θέλουν παραλύσει, ἐὰν δὲν καταργηθῇ τὸ διπλοδέκατον, διότι ὁ μοναχὸς, ἐνὸς ὡ πληρώνει αὐτὸ, δὲν ματαβάλλει οὐδεμίαν ἀκριβῆς ἐπιμέλειαν περὶ τῆς καλλιέργειας τῶν κτημάτων τῶν Μονῶν· φρονεῖ, εἶπεν ἐπὶ τέλους, ὅτι ὅχι μόνον πρέπει νὰ καταργηθῇ τὸ διπλοδέκατον ἀπὸ τὰ μοναστήρια, ἀλλὰ καὶ ὅτι δικαιούνται αὐτὰ νὰ λάβουν ἀνάλογον ἕκαστον μερίδα ἐθνικῆς γῆς, διότι πολλοὶ περιεθάλφθημεν ἀπὸ τὰς Μονὰς, καὶ οἱ μοναχοὶ τῶν συνηγωνίσθησαν μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα.

Ἐν τούτοις ἐπανελθὼν εἰς τὴν ἑδρὰν ὁ συνήθως ἐκπληρῶν καθέκοντα Πρόεδρος Ἀντιπρόεδρος, εἶπεν· βλέπω, ὅτι τὸ ζήτημα ἡλλαξέ μορφήν, καὶ ἀπὸ μερικὴν ἐγένετο γενικόν. Τὸ ζήτημα εἶναι μόνον περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου, περὶ δὲ τῶν λοιπῶν ἀπεφάνθη ἤδη ἡ Συνέλευσις εἰς τὸ 105 ἄρθρον τοῦ Συντάγματος. Διὰ τοῦτο εἰς μόνην τὴν αἴτησιν τῶν πατέρων τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου πρέπει νὰ περιορισθῇ ἡ συζήτησις, καὶ ἐπ' αὐτῆς δύναται ν' ἀποφασίσῃ ἡ Συνέλευσις ὅ,τι θέλει.

Ἐνταῦθα παρετήρησεν ὁ πρῶτον ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου ἀγορεύσας, ὅτι ἐπειδὴ ἐνυπάρχουν δυσταγμοὶ εἰς τινὰς, ἂν δύναται ἡ Συνέλευσις ν' ἀποφανθῇ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου ὀριστικῶς, δέχεται, ἡ αἴτησις τῶν πατέρων τῆς Μονῆς τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου νὰ συζητηθῇ ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως εἰς τὴν ἐννοικίαν πρόνοιαν τῶν Βουλῶν.

Ἄλλοι δ' ἐπρόσθεσαν νὰ μὴ συστηθῇ μόνη ἡ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου περὶ τοῦ διπλοδεκάτου αἴτησις εἰς τὰς Βουλὰς, ἀλλ' ἐν γένει δι' ὅλας τὰς Μονὰς νὰ συστηθῇ εἰς τὰς Βουλὰς τὸ περὶ διπλοδεκάτου ἀντικείμενον.

Μὴ οὔσης καθαρᾶς κατὰ τοῦτο τῆς γνώμης τῆς Συνελεύσεως, ὁ Πρόεδρος ἠρώτησε, α θέλει ἡ Συνέλευσις μόνην τὴν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου αἴτησιν νὰ συστήσῃ εἰς τὰς Βουλὰς, ἢ δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Μοναστήρια νὰ συστήσῃ τὸ τοῦ διπλοδεκάτου ἀντικείμενον; ἢ

Ἢ Συνέλευσις ἀπεφάνθη δι' ὅλα· τότε ὁ Πρόεδρος εἶπεν, ὅτι ἡ σύστασις θέλει γίνεαι οὕτως. α συσταίνεται εἰς τὰς Βουλὰς ἡ περὶ διπλοδεκάτου αἴτησις τῶν Μοναχῶν τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου ὡς καὶ τῶν λοιπῶν Μονῶν. »

35.*

Ἢ Συνέλευσις παρεδέχθη.

Ἐντεῦθεν ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν συνεδρίαν
περὶ τὴν 4 ὥραν Μ. Μ.

Ὁ ἐκτελὼν χρέη Προέδρου
Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ
Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.
Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.
Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Δ. Ν. Δρόσος.
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.
Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ Ξ'.

Τῆς 25 Φεβρουαρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν πέμπτην τοῦ Φεβρουαρίου μηνὸς τοῦ χι-
λίοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἡμέραν
παρασκευὴν, συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ
τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν 11 ὥραν Π. Μ. ἐγενετο ἡ ἐκ-
φώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου. Ἐυρεθέντων δὲ παρόντων
διακοσίων εἰκοσιενὸς καὶ ἀπόντων εἰκοσιδύο, ὁ Πρόεδρος ἐκή-
ρυξεν ἀρξαμένην τὴν συνεδρίαν.

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολουθῶς τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης συ-
νεδριάσεως, τὰ ὅποια γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν,
ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων καὶ τῶν
Γραμματέων.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι
ἀντικείμενον τῆς σημερινῆς συνεδριάσεως εἶναι ἡ ἀνάγνωσις 1)
τοῦ παρὰ τῶν εἰσηγητῶν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συντάγματος συν-
ταχθέντος σχεδίου ψηφίσματος περὶ τῶν στρατιωτικῶν, ναυτικῶν
καὶ πολιτικῶν ἀποζημιώσεων, καὶ 2) ἄλλων προτάσεων περὶ
διαφόρων ἀντικειμένων.

Εἰς τῶν εἰσηγητῶν ἀνέγνω τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος, ἔχον
οὕτως·

Ἡ τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου ἐν Ἀθήναις Ἐθνικὴ
τῶν Ἑλλήνων Συνέλευσις.

Λαβοῦσα ὑπ' ὄψιν τοὺς παραγράφους ρζ', ρή. καὶ ρθ', πς',
πθ' καὶ ρ'. τῶν προσωρινῶν πολιτευμάτων τῶν ἐν Ἐπιδαύρῳ

καὶ ἐν Ἄστρει Ἐθνικῶν Συνελεύσεων καὶ τὰ ἄρθρα 147 καὶ 148 τοῦ πολιτικοῦ Συντάγματος τῆς ἐν Τροιζῆνι, καὶ θεωροῦσα, ὅτι διὰ τῶν διατάξεων τούτων ἐπεβλήθη τὸ χρέος εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν νὰ φροντίσῃ διὰ τὰ εὐρεθῇ σταθερὸς πόρος ζωῆς εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων στρατιωτῶν, προλαμβάνουσα πᾶσαν πρὸς τοῦτο κατάχρησιν, ν' ἀντιβραβεύσῃ μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων ὅλους, ὅσοι συνεισέφερον εἰς θεραπείαν τῶν χρηματικῶν χρεῶν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ν' ἀνταμείψῃ τοὺς προφανῶς δυστυχίσαντας.

Λαβοῦσα προσέτι ὑπ' ὄψιν τὸ ὑπ' ἀριθ. 1Α. ψήφισμα τῆς ἐν Τροιζῆνι Συνελεύσεως, κατὰ τὸ ὁποῖον ὀφείλεται περίθαλψις καὶ ἀνταμοιβὴ εἰς τοὺς ἄχρι τέλους ἐν τῇ Ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν ἀθλήσαντας, καὶ εἰς τὰς χήρας καὶ τὰ ὀρφανὰ τῶν ὑπὲρ αὐτῆς ἀποθανόντων, καὶ τὸ ἀπὸ 29 Ἰουλίου 1829 ὑπὸ ς. ε. τῆς ἐν Ἄργει Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καθ' ἃ ἐδόθη εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ἡ πληρεξουτιότης νὰ ἐξακολουθήσῃ τὴν ἐρευναν τῶν κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα ἀποκτηθέντων δικαιωμάτων, τὰ ὁποῖα ἔχουσιν εἰς τὰς ἀποζημιώσεις.

1) Αἱ νῆσοι Ἰδρας, Πετζῶν καὶ Ψαρόων.

2) Τὸ στρατιωτικὸν σῶμα τοῦ Μεσολογγίου.

3) Τὰ ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ αἰοιδίου Καραϊσκάκη στρατιωτικὰ σώματα.

4) Οἱ πλοίαρχοι τῶν τριῶν ναυτικῶν νήσων, τὰ στρατιωτικὰ σώματα τῆς Πελοποννήσου, τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος, τῶν νήσων, τῶν πολιτικῶν Ἱπουργῶν, τῶν πολιτῶν καὶ τῶν κοινοτήτων, τῆς Ἐπικρατείας ὅσαι ἔχουν ἀπαιτήσεις ἀποζημιώσεων κτλ.

Αἰσθανομένη ἔργον αὐστηρᾶς δικαιοσύνης νὰ λάβῃ πρόνοιαν ὅσων αἱ εἰρημέναι διατάξεις τῶν προλαβουσῶν Ἐθνικῶν Συνόδων προέβλεψαν, καὶ ἀφ' ἐνός μὲν νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ δικαιώματα μηκέτι ἀποζημιωθέντων διὰ νὰ ἐξελεγχθῇ πᾶσα κατάχρησις, τῶν λαβουσῶν κατὰ τὸ παρελθὸν χρόνον.

Ψήφισε

α) Ἡ Κυβέρνησις ὀφείλει ὥς πρῶτιστον χρέος τῆς νὰ φροντίσῃ περὶ τῶν ὅσον ἐνεστὶ ταχύτερας ἐκτελέσεως τῶν εἰρημένων διατάξεων τῶν προλαβουσῶν Ἐθνοσυνελεύσεων, καθόσον αὗται μέχρι τοῦδε δὲν ἐξετελέσθησαν, καὶ νὰ ἐκκαθαρίσῃ κατὰ τὸ δίκαιον, τὰς μέχρι τοῦδε δοθείσας ἀποζημιώσεις.

β) Πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἀνωτέρω ἁρθροῦ ἡ Κυβέρνησις θέλει διορίσῃ ἐπιτροπὴν, συγκειμένην ὑπὸ στρατιωτικῶν, ναυτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀνδρῶν, διαπρεψάντων κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας

ἀγῶνα, τῆς ὁποίας καθήκον θέλει εἶσθαι ἀρ' ἐνὸς μὲν, ἢ ἐξακρίβωσις τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐχόντων κατὰ τὰς εἰρημένους ἔθνικας διατάξεις ἀπαιτήσεις ἀποζημιώσεων μὴ ἐξακριβωθείσας καὶ μὴ ληφθείσας εἰσέτι ὑπ' ὄψιν, ἀφ' ἐτέρου δὲ, ἢ ἐξέλεγχις καὶ ἐκκαθάρισις τῶν ἄχρι τοῦδε δοθεισῶν ἀποζημιώσεων.

γ') II Κυβέρνησις μετὰ τοιαύτην ἐξακρίβωσιν καὶ ἐκκαθάρισιν θέλει μὲν φροντίσει νὰ ὁρισθῶσι διὰ νόμου τὰ μέσα καὶ ὁ τρόπος τῆς ἐκτελέσεως τοῦ παρόντος ψηφίσματος, ὡς πρὸς τὰς ὀφειλομένας ἀποζημιώσεις. Θέλει δὲ ἐνεργῆσαι ὅ,τι δίκαιον διὰ τὴν ἀκριβῆ ἐκτέλεσιν τῆς ἐκκαθαρίσεως τῶν ἄχρι τοῦδε ἀποζημιωθέντων.

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ἡ εἰσαγαγὼν τὴν περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρότασιν πληρεξουσίου Βονίτζης, ἀναγνωσθεῖσαν εἰς τὴν Συνέλευσιν, καὶ καταχωρισθεῖσαν εἰς τὰ πρακτικά τῆς ΝΖ'. (19 Φεβρουαρίου) συνεδριάσεως παρετήρησεν, ὅτι ὅλα τῆς προτάσεώς του τὰ μέρη δὲν συμπεριελήφθησαν ἐντὸς τοῦ ψηφίσματος, καὶ ἐζήτησε συγχρόνως μὲ τὸ ψήφισμα νὰ τυπωθῇ καὶ ἡ πρότασις τοῦ ὀλοκληροῦ.

Ὁ Πρόεδρος ἀνέφερεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι τὸ ἀναγνωσθὲν σχέδιον τοῦ ψηφίσματος συνετάχθη ὑπὸ τῶν εἰσηγητῶν τῆς ἐπιτροπῆς τοῦ Συντάγματος ἐπὶ τῇ βάσει τῶν περὶ στρατιωτικῶν, ναυτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀποζημιώσεων ψηφισμάτων τῶν παρελθουσῶν Συνελεύσεων καὶ κατὰ τὴν ἐμφαινομένην εἰς τὰ πρακτικά τῶν ΚΑ. καὶ ΝΖ'. (τῇ 10 Δεκεμβρίου 1843 καὶ 19 Φεβρουαρίου 1844) συνεδριάσεων ἀπόφασιν τῆς παρούσης Συνελεύσεως. Τὸ σχέδιον αὐτὸ τοῦ ψηφίσματος, εἶπε, θέλει τυπωθῇ, διανεμηθῇ αὖριον εἰς τοὺς πληρεξουσίους καὶ κατὰ τὴν συζήτησίν του δύνανται ν' ἀφαιρεθῶσιν ὅσα ἔθελον κριθῇ εὐλογον· ἐὰν δὲ ἡ Συνέλευσις ἐγκρίνῃ, θέλει τυπωθῇ καὶ ἡ περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου πρότασις τοῦ πληρεξουσίου Βονίτζης.

II Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ τυπωθῶσι συγχρόνως τὸ σχέδιον τοῦ ψηφίσματος καὶ ἡ ῥηθεῖσα πρότασις, καὶ νὰ διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς πληρεξουσίους, διὰ νὰ σκεφθῶσιν ἐπ' αὐτῶν.

Ἀνεγνώσθησαν ἐπομένως καὶ δύο ἄλλαι προτάσεις τοῦ πληρεξουσίου Ἀθηνῶν, ἀναφερόμεναι εἰς τὸ ἀντικείμενον τοῦ ψηφίσματος, καὶ ἔχουσαι οὕτω·

α Α. Περὶ διανομῆς ἐθνικῆς γῆς, καὶ νὰ διορισθῇ παρὰ τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας ἐπιτροπὴ συγκειμένη ἀπὸ πολιτικούς καὶ στρατιωτικούς διὰ νὰ ἐξετάσῃ τὰς περὶ ἀποζημιώσεων ἀπαιτήσεις τῶν ἀγωνισθέντων καὶ θυσιασάντων εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα νὰ παύσῃ ἡ στρατιωτικὴ προικοδότησις τῶν 1834, καὶ νὰ λαμβά-

νωσιν ἐλεύθερον τὸ ἀντίτιμον τῶν στρατιωτικῶν ἐκδουλεύσεων χωρὶς ν' ἀπαιτῆται πιστοποιητικὸν πενίας v.

Β'. Ἡ παρὰ τῶν προλαβουσῶν Συνελεύσεων ψηφισθεῖσα ὑπὲρ τῆς πολυπαθοῦς φρουρᾶς τῶν Ἀθηνῶν ἀμοιβὴ νὰ ψηφισθῇ ἐκ νέου ὑπὸ τῆς παρούσης Συνελεύσεως v.

Ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισεν, ὅτι καὶ αἱ προτάσεις αὗται, ὡς περιέχουσιν τὴν αὐτὴν τοῦ ψηφίσματος ὕλην, νὰ τυπωθῶσιν ὁμοῦ μετὰ τὸ ψήφισμα καὶ διανεμηθῶσιν εἰς τοὺς πληρεξουσίους. Μετὰ ταῦτα ἀνεγνώσθησαν δύο προτάσεις τοῦ πληρεξουσίου Χαλκίδος, αἱ ἐξῆς,

1) « Νὰ ἀποφασισθῇ παρὰ τῆς Συνελεύσεως διὰ ψηφίσματος ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ὀφείλει νὰ βραβεύῃ ἐκείνους, ὅσοι ἐφεύρουν ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἢ εἰσάξουν ἐπιστήμην τινὰ κοινωφελῆ τέχνην καὶ βιομηχανίαν, καὶ τοὺς ὅσοι συστήσουν σημαντικὰ καταστήματα, συντείνοντα εἰς τὴν πρόοδον τῶν τεχνῶν, τοῦ ἐμπορίου, τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς βιομηχανίας v.

Ἡ Συνέλευσις ἀναβάλλουσα τὴν συζήτησιν αὐτῆς εἰς τὰς προσεχεῖς συνεδριάσεις, ἀπεφάσισε νὰ τυπωθῇ ἡ πρότασις αὕτη, καὶ διανεμηθῇ εἰς τοὺς πληρεξουσίους, διὰ νὰ ᾔναι ὑπ' ὄψιν των.

2) « Οἱ ἐν τῇ Ἑλλάδι ἀγωνισθέντες σωματικῶς καὶ χρηματικῶς ἐπτανήσιοι, Κυδωνιεῖς καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς Ἀσίας νὰ ἔχωσι τὸ περὶ συνοικισμοῦ δικαίωμα, καθὼς καὶ τὰ σωματεῖα Ἡπρωτῶν, Θεσσαλῶν, Μακεδόνων κ.λ.π.

Ἡ Συνέλευσις ἀπεφάνθη νὰ ἀναβληθῇ ἡ συζήτησις τῆς προτάσεως ταύτης διὰ νὰ ληφθῇ ὑπ' ὄψιν εἰς τὴν περὶ τοῦ νόμου τῶν ἐκλογῶν συζήτησιν.

Ἀνεγνώσθη ἀκολούθως ἡ ἐξῆς πρότασις τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἐποίκων Σουλιωτῶν, ἔχουσα, οὕτω·

« Νὰ δοθῇ παράσημον τιμῆς εἰς τὴν φρουρὰν Μεσσολογγίου κατὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἐν Τροιζῆνι ἐθνικῆς Συνελεύσεως, ἐγκρίναςαν τὴν ἀναφορὰν τῶν πληρεξουσίων τῆς εἰρημένης φρουρᾶς, τῆς ὁποίας τὸ Γ'. ἐδάφιον εἶναι τὸ ἐξῆς,

3) « Παράσημον τιμῆς νὰ δοθῇ εἰς καθένα ἕκαστον αὐτῶν εἰς ὅποιονδῆποτε εἶδος ᾗθελεν ἐγκριθῇ, ὡς ἑπαθλον ἀρετῆς, καὶ ὡς τὸ μόνον μέσον νὰ παρέξῃ ἄξια τῆς προγονικῆς ἀρετῆς καὶ δόξης ἀποτελέσματα v.

Συγχρόνως οἱ πληρεξούσιοι Ἀθηνῶν καὶ Χαλκίδος ἐπρότειναν νὰ ψηφισθῇ ἴδιον ἀριστεῖον διὰ τὴν φρουρὰν τῶν Ἀθηνῶν, ἥτις στενὰ πολιορκηθεῖσα ἐντὸς τῆς μικρᾶς ἀκροπόλεως ἐπὶ ἓν ἔτος ὁλόκληρον ὑπέστη ἐπίσης τὰ δεινὰ τῆς πολιορκίας Μεσσολογγίου.

Ἐὰν δὲ ἡ πολιορκία ἐλύθη διὰ τῆς μεσολαβήσεως τῶν ἀντι-

προσώπων τῶν Δυνάμεων, καὶ δὲν ἐμιμήθη τὴν τοῦ Μεσολογίου ἐξοδὸν δὲν πταίει ἡ φρουρά, ἥτις, καθὼς καὶ καὶ τὸ ἔθνος, διεμαρτυρήθη τότε ὅπως μὲ τὴν σπάθην εἰς τὰς χεῖρας εἰσῆλθεν ἡ φρουρά ἐντὸς τῆς Ἀκροπόλεως, ἡδύνατο ἐπίσης μὲ τὴν σπάθην εἰς τὰς χεῖρας νὰ ἐξέλθῃ.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα πρότασις τῶν πληρεξουσίων τῶν ἐποίκων Ψαρρίανων τοῦ νὰ δοθῇ ἀριστεῖον ἀργυροῦν εἰς τοὺς ἀριστεύσαντας, κατὰ τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα πυρπολιστὰς μ' ἐπιγραφὴν «πυρπολιστῆς τοῦ ἀγῶνος».

Ἀνεγνώσθησαν ἀκολουθῶς διάφοροι ἄλλαι προτάσεις περὶ ἀπονομῆς διακρινομένου ἀριστείου 1) εἰς τὰς κατὰ τὴν ἐπαρχίαν Καλαβρύτων, ἥτις πρώτη ἔρριψε τὸ πρῶτον ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας πυροβόλον, πολεμήσαντες κατὰ τοῦ ἐχθροῦ εἰς τὴν ἐπαρχίαν ἐκείνην, 2) εἰς τοὺς συμμεθεξάντες εἰς τὰς κατὰ τὸ Βαλτέτσι καὶ Δερβενάκια μάχας, 3) εἰς ὅλους τοὺς φέροντας εἰκοσιπέντε ἔτη καὶ ἐπέκεινα Μεσσηνίους μ' ἐπιγραφὴν αἱ Γενναῖα Μεσσήνη, διότι αὕτη ἀνθισταμένη τρία ἔτη ὡς προμαχῶν εἰς ὅλας τὰς ἐπιδρομὰς τοῦ Ἰμβραίμης, δὲν ὑπέκυψε τὸν αὐχένα ὡς τ' ἄλλα μέρη τῆς Πελοποννήσου, καὶ οἱ κάτοικοί της οἵτινες δὲν ἔλλειψαν ἀπὸ οὐδεμίαν τῆς Πελοποννήσου μάχην καὶ 4) διὰ τοὺς πολιορκηθέντας ἐν τῷ Φρουρίῳ Ἀργούς ἐπὶ Δράμαλῃ.

Ἀνεγνώσθησαν ἐπίσης προτάσεις τῶν πληρεξουσίων Ναυπάκτίας καὶ περὶ τοῦ ἀριστείου τοῦ ἀγῶνος, καθ' ἃς ἐπειδὴ εἰς τὴν διανομὴν τῶν ἀριστείων ἔλαβον χώραν πολλὰ ἀδικίαι καὶ καταχρήσεις, καὶ ἐπειδὴ καθ' ὅλον τὸ διάστημα τοῦ ἀγῶνος σύμπασα ἡ Ἑλληνικὴ ἐπικράτεια ἀπετέλει ἐν γενικὸν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ στρατόπεδον, καὶ ὅλοι οἱ Ἕλληνες μικροὶ καὶ μεγάλοι συνυπέφεραν ἀπὸ τοῦ πολέμου τὰς περιστάσεις, φιλοτιμουμένου ἐκάστου, ἔχοντος ἡλικίαν νὰ συναγωνίζηται τὸ κατὰ δύναμιν εἰς τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς κοινῆς πατρίδος, καὶ ἐπειδὴ αἱ καταχρήσεις αὗται διήγειρον σκανδαλώδεις ἀντιζηλίους καὶ διαφωνίας ἐπιζημίους εἰς τὴν κοινὴν ὁμόνοιαν, τὴν τόσον ἀναγκαίαν, προτείνουσι νὰ ψηφίσῃ ἡ ἐθνικὴ συνέλευσις, ὅτι τὸ ἀριστεῖον θέλει διανεμεθῇ ἄνευ ἐξαιρέσεως εἰς ὅλους τοὺς ἀγωνιστὰς Ἕλληνας τοὺς ἔχοντας ἡλικίαν ἀπὸ τριάκοντα πέντε ἐτῶν καὶ ἐπάνω».

Ὁ δὲ πληρεξούσιος Βονίτσης ἐπρότεινε συμφώνως μὲ τὴν ἀνωτέρω πρότασιν νὰ καταργηθῇ ἡ διάκρισις τοῦ ἀριστείου τούτου τοῦ ἀγῶνος εἰς ἀργυροῦν, χάλκινον καὶ σιδηροῦν, καὶ νὰ ᾖ αὐτὸ ἐνγένει σιδηροῦν.

Ἐνταῦθα ἐπροτάθη ὑπὸ τινος πληρεξουσίου ν' ἀπορρίψωσι καὶ περὶ ἀριστείων προτάσεις.

ἔννοοῦμεν, ἐπρόσθεσεν ἄλλος, ὅτι ἀπορρίπτονται αἱ περὶ νέων μόνον ἀριστείων προτάσεις.

Ὁ Πρόεδρος παρετήρησεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι δὲν πρόκειται, εἰμὴ περὶ τῶν παρουσιασθεῖσων σήμερον προτάσεων.

Ἡ Συνέλευσις ἐπὶ τέλους ἀπορρίψασα τὰς περὶ νέων ἀριστείων προτάσεις ἀπεφάσισε περὶ τῆς τελευταῖον ἀναγνωσθείσης γενικῆς περὶ τοῦ ἀριστείου τοῦ ἀγῶνος προτάσεως τῶν πληρεξουσίων Ναυπαχτίας καὶ Βονίτσας, νὰ τυπωθῇ αὕτη, καὶ διανεμηθῇ εἰς τοὺς πληρεξουσίους διὰ νὰ συζητηθῇ.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι ὑπάρχουν ἄλλαι περὶ ἀνεγέρσεως διαφόρων μνημείων προτάσεις αἵτινες, ἂν ἡ Συνέλευσις ἐγκρίνῃ ν' ἀναγνωσθῶσιν.

Ἀποφανθείσης καταφατικῶς τῆς Συνελεύσεως εἰς τῶν Γραμμатέων ἀνέγνωσεν αὐτάς, ὡς ἔπονται·

α) Τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἐν Ἑλλάδι ἐποίκων Θετταλῶν αὐτοῦ ν' ἀνεγείρῃ τὸ ἔθνος πρὸς τιμὴν τῶν ἀειμνήστων Ῥήγα Φερραίου καὶ Ἀλεξάνδρου Ὑψηλάντου δύο αὐτῶν ἀνδριάντας, τὸν μὲν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ τοῦ Σωτῆρος, τὸν δὲ ἐπὶ τῆς πλατείας τῶν ἀνακτόρων. »

β) Τοῦ πληρεξουσίου Λοιδωρικίου ἀπερὶ ἀνεγέρσεως μνημείου τοῦ ἐν τῇ ἀκροπόλει τῶν Ἀθηνῶν φονευθέντος ἀρχηγοῦ Ἰωάννου Γκούρα, μεγάλως συντελέσαντος εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα. »

γ) Τοῦ πληρεξουσίου Καλαμῶν ἀπερὶ ἀνεγέρσεως μνημείου εἰς Μανιάκι εἰς μνήμην τοῦ ἐκεῖ πεσόντος ἥρωος Γρηγορίου Παππᾶ Φλέσσα καὶ λοιπῶν. »

δ) Τοῦ πληρεξουσίου Ἀνδρουύτης ἀπερὶ ἀνεγέρσεως μνημείου ἐπὶ τῆς νήσου Σφακτηρίας πρὸς τιμὴν τῶν ἐκεῖ πεσόντων Τσαμαδοῦ καὶ τοῦ τότε ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν Ἀναγνωσταρᾶ. Νὰ σημειωθῶσι δὲ ἐπὶ τοῦ μνημείου εἰς κατάλογον καὶ τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν ἐκεῖσε πεσόντων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν. »

ε) Τοῦ πληρεξουσίου Σταυροπηγίου τῆς Λακωνίας, αἰτοῦντος ἀν' ἀνεγερθῶσι μνημεῖα πρὸς τιμὴν τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων διχκεκριμένων ἀγωνιστῶν κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν, ὡς ἀνεγέρθησαν τοιαῦτα καὶ ὑπὲρ τινῶν ἄλλων, 2) νὰ οἰκοδομηθῇ εἰς τὸν Ἀλμυρὸν τῆς Λακωνίας ναὸς τοῦ Σωτῆρος, καὶ νὰ ἐγχαράχθωσιν ἐν αὐτῷ τὰ ὀνόματα ὅλων τῶν ὑπὲρ πατρίδος πεσόντων Μανιατῶν. Πρὸς δὲ τούτοις 3) ὁ λιμὴν τοῦ Ἀλμυροῦ, συντελέσαντος τὰ μέγιστα εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνα καὶ χορηγήσαντος μυρίας εὐκολίας εἰς τοὺς κατοίκους τῶν πέριξ

μερῶν, νὰ κατασταθῇ ἔδρα λοιμοκαθαρτηρίου πρὸς ἀναπτυξιν τῆς ἐμπορίας τῶν ἐπαρχιῶν Λακωνίας καὶ Μεσσηνίας.)

Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτῶν εἰς τῶν πληρεξουσίων ἐπρότεινεν, ὅτι εἶναι καταλληλότερον, ὅπως ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῆς παρούσης Συνελεύσεως ἐνεγράφησαν τὰ ὀνόματα τῶν ὑπὲρ πατρίδος ἀγωνισθέντων καὶ πεσόντων διακεκριμένων ἀγωνιστῶν, νὰ παραδεχθῇ ἡ Συνέλευσις νὰ τεθῶσιν ἐπὶ τοῦ παρόντος αἱ εἰκόνες τῶν ἐνδόξων καὶ ἱστορικῶν ἀνδρῶν τοῦ ἀγῶνος ἐντὸς τῆς αἰθούσης τοῦ βουλευτηρίου τῆς Βουλῆς, ὡς δεῖγμα τῆς πρὸς αὐτοὺς ὀφειλομένης εὐγνωμοσύνης τοῦ ἔθνους, διότι ἡ ἀνέγερσις μνημείου εἶναι δυσκατόρθωτος εἰς τὴν παροῦσαν οἰκονομικὴν τοῦ ἔθνους κατάστασιν.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη τὴν τελευταίαν ταύτην πρότασιν, περὶ τοῦ τρίτου μέρους τῆς προτάσεως τοῦ πληρεξουσίου Σταυροπηγίου δὲν ἀπεφάνθη ποσῶς.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα ἡ ἀκόλουθος πρότασις τοῦ πληρεξουσίου τῶν ἐποίκων Θετταλῶν. «Ἡ Συνέλευσις νὰ ψηφίσῃ, ὥστε οἱ Γερουσιασταὶ καὶ Βουλευταὶ νὰ φορῶσιν ὁμοιόμορφον ἔνδυμα εἰς τὰς συνεδριάσεις των καὶ εἰς τελετάς. Τοῦτο δὲ νὰ ᾖ μανδύας ἀρχαῖος καὶ κατάλληλος πρὸς παραδειγματισμὸν τῆς λιτότητος τῶν ἐνδυμάτων. »

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα πρότασις τοῦ πληρεξουσίου Ἀγγράφων περὶ νέου δανείου, εἰς ὁποίαν ἐκτίθενται καὶ οἱ λόγοι, ἐφ' ὧν ἡ πρότασις αὕτη στηρίζεται, καὶ ἥτις τυπωθεῖσα, καὶ διανεμηθεῖσα πρὸ ἡμερῶν εἰς τοὺς πληρεξουσίους ἔχει οὕτως·

« Ἡ Ἐθνικὴ Συνέλευσις νὰ ἐπικαλεσθῇ τὴν συνδρομὴν τῶν τριῶν εὐεργετίδων Δυνάμεων εἰς τὸ νὰ ἐγγυηθῶσι νὰ κάμῃ ἡ Κυβέρνησις μας δάνειον ἐκ δραχμῶν τριάκοντα τοῦλάχιστον ἑκατομμυρίων μὲ τόκον ἑξ τοῖς ἑκατὸν τὸ πολὺ, ὑπὸ τὸν ῥητὸν ὅρον τοῦ νὰ τεθῶσι ταῦτα εἰς τὴν Ἐθνικὴν Τράπεζαν διὰ νὰ χρησιμεύσωσιν εἰς δάνειον τῶν ἐχόντων ἀνάγκας πολιτῶν Ἑλλήνων.

» Νὰ συστηθῶσι κλάδοι τῆς Ἐθνικῆς Τραπεζῆς εἰς ἑκάστην ἐπαρχίαν μὲ κεφάλαια ἀνάλογα τῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου, νὰ ὀλιγοιτεύσωσιν οἱ τόκοι διὰ τὰς μικρὰς ποσότητας, καὶ νὰ δίδηται δάνειον, μέχρις ἑκατὸν δραχμῶν. »

Μετ' αὐτὴν ἀνεγνώσθη παρὰ τοῦ Γραμματέως πρότασις τοῦ πληρεξουσίου Ἀθηνῶν περὶ τῶν ἐξῆς δύο ἀντικειμένων·

1) Νὰ ζητηθῇ, ὅθεν ἡ Συνέλευσις ἐγκρίνῃ, μὲ τόκον μέτριον δάνειον πρὸς χρῆσιν τῶν ἰδιοκτητῶν μόνον Ἑλλήνων διὰ τὴν ἐμφύχωσιν τῆς νεκρωθείσης γεωργίας καὶ βιομηχανίας. »

2) Ἐπειδὴ ἡ πολυτέλεια ἐπροξένησεν εἰς τὴν πατρίδα τὴν

μεγαλητέραν ἡθικὴν διαφθοράν, καὶ τὴν ἐκ ταύτης πενίαν καὶ δυστυχίαν νὰ ψηφισθῇ, ὥστε ἅπαντες νὰ περιορισθῶμεν εἰς ῥοῦχα τῆς πατρίδος μας, τοῦτέστι προϊόντα τῆς ἐπικρατείας καὶ ὄχι ξένων ἐπικρατειῶν. »

Ἡ Συνέλευσις ἀνέβρισε τὴν συζήτησιν τῶν ἀνωτέρω τοῦ πληρεξουσίου Ἀγράφων καὶ Ἀθηνῶν προτάσεων εἰς τὰς προσεχεῖς συνεδριάσεις, ἀποφανθεῖσα συγχρόνως νὰ τυπωθῇ καὶ ἡ τοῦ πληρεξουσίου Ἀθηνῶν πρότασις.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα πρότασις τοῦ πληρεξουσίου Ἀγράφων περὶ καταργήσεως τοῦ συστήματος τῆς ἐνοικιάσεως, ἔχουσα οὕτως.

α Νὰ καταργηθῇ ἀπὸ τοῦδε ὀριστικῶς ἡ ἐνοικίασις τῶν προϊόντων τῆς γῆς, ἡ δὲ ἀποδεκάτωσις νὰ γενῇ δι' ἐπιστατῶν τοῦ δημοσίου, ἢ καθ' ὅποιονδήποτε ἄλλον τρόπον ἐγκρίνει ἡ Συνέλευσις. »

Ἡ Συνέλευσις ἀπεφάνθη νὰ παραπεμφθῇ ἡ πρότασις αὕτη, ὡς περιέχουσα ἀντικείμενον ὅλως διόλου τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας εἰς τὰς Βουλὰς.

Ἀνεγνώσθησαν ἔπειτα αἱ ἑξῆς προτάσεις·

Α) Τοῦ πληρεξουσίου Σπάρτης, καθ' ἣν·

1) Οἱ τῆς Πελοποννήσου νεοσύλλεκτοι νὰ γυμνάζωνται εἰς τὴν τακτικὴν, καὶ νὰ σπουδάζουν συγχρόνως εἰς Τρίπολιν. Ἡ Κυβέρνησις νὰ ἐξοδεύῃ διὰ τὴν ἀντιμισθίαν τῶν διδασκάλων· τὰ δὲ ἐξοδα τῶν νεοσυλλέκτων νὰ πληρώνωνται παρ' ἐκάστου χωρίου ἐπὶ τῇ θέσει τοῦ πληθυσμοῦ· ὁμοίως νὰ γίνῃ καὶ εἰς τὰ λοιπὰ δύο τμήματα τοῦ Κράτους, ὅπου ἡ θέσις τὸ καλεῖ.

- 2) Νὰ παύσουν τὰ δασονομεῖα, καὶ τὰ ἐντὸς τῆς περιφέρειας ἐκάστου χωρίου κείμενα δάση νὰ φυλάττωνται ὑπὸ τῶν ἀγροφυλάκων αὐτοῦ.

3) Τὰ δέκατα ἐκάστου χωρίου νὰ ἐνοικιάζωνται ὡς ἐξέρχεται ἀπὸ τὸ αὐτὸ χωρίον ὁ σπόρος· διότι οἱ κάτοικοι χωρίου τινὸς π. γ. σπείροντος εἰς πέντε ὅρια ὑποφέρουν μεγάλα βάρη, ὡς ὀφείλοντες εἰς πέντε ἐνοικιαστάς.

4) Νὰ παύσουν οἱ δημοτικοὶ φόροι, καὶ ἕκαστον χωρίον νὰ διατηρῇ ἀναλόγως τῆς περιουσίας του σχολεῖον καὶ τὰ λοιπὰ ἐξοδά του, ὑποχρεουμένου παρὰ τῆς Κυβερνήσεως ἐκάστου χωρίου νὰ διατηρῇ σχολεῖον πρὸς ἐκπαίδευσιν τῶν κατοίκων τοῦ δημοσίου. Οἱ ἐθνοφύλακες ἐκάστου χωρίου νὰ πληρώνωνται ἐπὶ τῇ θέσει τῆς περιουσίας ἀπὸ τοὺς κατοίκους τοῦ αὐτοῦ χωρίου.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν ἐπὶ τῆς προτάσεως ταύτης, ὅτι ἡ Συνέλευσις εἰς τὰ ἀκροτελεύτια ἄρθρα τοῦ Συντάγματος

ἔθεσε παραγγελίαν ῥητὴν περὶ ἀπλοποιήσεως τῆς νομοθεσίας ἐν γένει. Εἰς ταύτην περιλαμβάνεται καὶ τὸ περὶ ἀγροτικῶν νόμων μέρος τῆς προτάσεως.

Ἡ Συνέλευσις παρέπεμψε τὴν πρότασιν ταύτην, ὡς περιέχουσιν νομοθετικὰ ζητήματα, εἰς τὰς Βουλὰς.

Β) Τοῦ πληρεξουσίου Ἀρχαδίας, ἔχουσα οὕτως·

α) Τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Κράτους, ἤτοι οἱ κάτοικοι, νομίζω, ὅτι ἦτον ἀκτήμονες, καὶ μετὰ τὴν πρόοδον τῆς ἐπαναστάσεώς μας ἐκαλλιέργησαν ἐθνικὴν γῆν, καὶ μέρος λόγχων καὶ λ. π. καὶ ἐφύτευσαν ἀμπελῶνας, σταφίδας, ἐλαίας, μωραίας καὶ διάφορα φυτὰ, καυχώμενοι νὰ ἀποκτήσωσιν ἰδιοκτησίας.

Διὰ ταῦτα προτείνω νὰ ψηφισθῇ:

α) Νὰ ἐκτιμηθῶν αἱ γαῖαι αὗται καὶ νὰ πληρώσῃ ἕκαστος τὴν κατ' ἐκτίμησιν αὐτῶν ἀναλογίαν διὰ δέκα ἔτη ὅπως τοῦ λοιποῦ μένουσιν αὗται εἰς σταθερὰν ἰδιοκτησίαν των,

Γνωστὸν ἐστὶν τοῖς πᾶσιν ἡ παρακίνησις τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰς προικοδοτήσεις, καὶ κατ' ἐξοχὴν ἡ προσφορὰ ἐπὶ τῆς δημοπρασίας τῶν γαιῶν, προσφέρων ὁ εἰς κατὰ τοῦ ἄλλου ὑπέρογκον τιμὴν, καὶ ἐπὶ τέλους πολλοὶ ἀφανίζονται ἕνεκεν τῆς ὑπερόγκου προσφορᾶς, καὶ τοῦτο εἶναι ἀληθινόν, διότι μέρος, καὶ ὅλοι σχεδὸν οἱ ἀγοράσαντες γαίας τοιοιτοτρόπως εἰσέτι δὲν ἐπλήρωσαν οὐδεμίαν δόσιν, καὶ ἐπιμένουσι νὰ παραιτηθῇ καὶ μέρος δεχθέντες τὰς γαίας ἐνεφύτευσαν αὐτάς εἰς διάφορα δένδρα κ. λ. π. διὰ ταῦτα προτείνω ἐνώπιον τῶν ΚΚ. πληρεξουσίων νὰ ψηφισθῇ,

α) Ὅσοι Ἕλληνες θελήσωσι τὰς εἰς αὐτοὺς κατακυρωθείσας γαίας, ἡ προικοδοτήσεις νὰ πληρώσουν ἐγκαίρως τὰς δόσεις των.

β) Οἱ μὴ θέλοντες αὐτὰς νὰ παραιτηθῶν μένοντες εἰς τὸ ἐξῆς ἀκαταζήτητοι μὲ τὴν παρατήρησιν, ὅτι, ἀφοῦ λογαριασθῶσι δι' ὅσας δόσεις ὀφείλουν εἰς τὸ δημόσιον νὰ τοῖς δοθῇ προθεσμία δεκαετῆς, ὅπως ἐντὸς αὐτῆς νὰ ἀποπληρώσωσι κατ' ἀναλογίαν ἐκάστου ἔτους τὴν πληρωμὴν.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη νὰ παραπεμφθῶσι καὶ αἱ προτάσεις αὗται εἰς τὰς Βουλὰς, ὡς περιέχουσιν καθήκοντα τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας.

Ἀνεγνώσθη μετὰ ταῦτα πρότασις διαφόρων πληρεξουσίων περὶ συνοικισμοῦ εἰς τὸν Ἰσθμὸν τῆς Πελοποννήσου, ἔχουσα οὕτως.

α) Νὰ δοθῇ τὸ δικαίωμα εἰς ὅσους ἐκ τῶν Ἑλλήνων ἤθελον εὐχαριστηθῇ νὰ συνοικισθῶσιν εἰς τὸν Ἰσθμόν.

β) Νὰ δοθῇ δωρεὰν εἰς ἕκαστον ἐξ αὐτῶν δύο χιλιάδων Β. □ πλ. γῆς δι' οἰκόπεδον.

γ') Νὰ ἐγκριθῇ καὶ ὀνομασθῇ ἡ νεοκτισθησομένη αὕτη πόλις
Ἑλλάς.

δ') Νὰ κτισθῇ εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως ὁ ναὸς τοῦ Σωτῆρος.

ε') Νὰ τελεῖται ἐνιαυσίως ἐμπορικὴ πανήγυρις ἀπὸ τῆς Ἀ.
Αὐγούστου καὶ διαρκούσα μέχρι τέλους αὐτοῦ καὶ

ς') Νὰ γενῇ ψήφισμα περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων παρετήρησεν ἐπ' αὐτῆς, ὅτι περὶ τοῦ
αὐτοῦ ἀντικειμένου ὑπάρχει εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτρο-
πὴν, ἀναφορὰ ἐκ τριῶν περίπου χιλιάδων ὑπογραφῶν διαφόρων.

Ἡ Συνέλευσις ἀπεφάσισε νὰ διευθυνθῇ καὶ ἡ πρότασις αὕτη
εἰς τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴν. Νὰ τεθῇ ὑπ' ὄψιν τῆς Συνε-
λεύσεως ὁμοῦ μὲ τὴν περὶ συνοικισμοῦ ἀναφορὰν τῶν πολιτῶν
καὶ τὰς ἐπ' αὐτῶν παρατηρήσεις τῆς ἐπιτροπῆς.

Ἀνεγνώσθη ἔπειτα ἀναφορὰ τοῦ Συνταγματάρχου Ἰωάννου
Μακρυγιάννη εἰς τὴν ὁποίαν ὑποσημειοὶ ὀνομαστικὸν κατάλογον
διαφόρων πολιτῶν Ἑλλήνων τεσσαράκοντα δύο τὸν ἀριθμὸν,
οἵτινες κατὰ τὴν νύκτα τῆς δευτέρας πρὸς τὴν τρίτην Σεπτεμ-
βρίου προεκινδύνευσαν ἐντὸς τῆς οἰκίας του, διὰ ψηφίσῃ ἡ
Συνέλευσις ὑπὲρ αὐτῶν ὅ,τι ἐγκρίνει.

Ἡ Συνέλευσις ἀπεφάνθη νὰ παραπεμφθῇ ἡ ἀναφορὰ αὕτη εἰς
τὴν ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπὴν.

Μετ' αὐτὴν ἀνεγνώσθη πρότασις τοῦ πληρεξουσίου Σπάρτης,
ἔχουσα οὕτως· α Ἡ Συνέλευσις νὰ ἐπικαλεσθῇ εὐσεβάστως τὴν
χάριν τοῦ Βασιλέως ὑπὲρ τῶν φυλακισμένων εἰς τὰς ποινικὰς
φυλακὰς, ὅσοι ἐξ ἀγνοίας ἢ ἀκουσίως ὑπέπεσαν εἰς ἐγκλήματα,
ἢ κακουργήματα, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ὁρκοδοσίας του. »

Ὁ Πρόεδρος παρετήρησεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι τὸ Ἱπουρ-
γεῖον ἐπροκάλεσε περὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου τῆς προτάσεως
πληροφορίας ἀπὸ τοὺς εἰσαγγελεῖς τοῦ Κράτους.

Ἡ Συνέλευσις ἀνέβαλε τὴν συζήτησιν τῆς νέας ταύτης προ-
τάσεως εἰς τὴν προσεχῇ συνεδρίᾳσιν.

Ἀκολούθως ἀνεγνώσθη παρὰ τοῦ Γραμματέως ἐκθεσις τῆς ἐπὶ
τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς περὶ τῶν ἐξῆς ἰδιωτικῶν ἀναφορῶν
πρὸς τὴν Συνέλευσιν, ἔχουσα οὕτως·

α) α Ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἀναφορὰ τοῦ Καλλιστράτου, ἀντι-
προσώπου τῆς Μονῆς Σινᾶ, αἰτοῦντος ν' ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν
Μονὴν τὰ ἐν τῇ Ἑλλάδι κείμενα κτήματα αὐτῆς. Ἡ ἐπιτροπὴ
γνωμοδοτεῖ νὰ ἐπιστραφῶσι τὰ κτήματα ταῦτα εἰς τὴν Μονὴν
Σινᾶ καὶ νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς τὸ γενικὸν περὶ Μοναστηρίων
μέτρον. »

Ἐπὶ τοῦ μέρους τούτου τῆς ἐκθέσεως παρετηρήθη ὑπὸ τινος,

ὅτι ἡ αἴτησις αὕτη τῆς Μονῆς τοῦ ὅρους Σινᾶ εἶναι ἀντικείμενον διαπραγματεύσεων μεταξὺ τῆς Κυβερνήσεώς μας καὶ τῆς Ὀθωμανικῆς, ἥτις δὲν συγκατετέθη εἰσέτι νὰ παραχωρήσῃ κτήματα, ἀνήκοντα εἰς τὰς μονὰς τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπικρατείας, ὡς εὕρισκόμενα ἐντὸς τῆς Τουρκικῆς Ἐπικρατείας.

Ὁ εἰσηγητὴς τῆς ἐπιτροπῆς παρετήρησεν ἐνταῦθα, ὅτι καὶ ἡ μειονοψηφία τῆς ἐπιτροπῆς ὑπαγορευομένη ἀπὸ τοιούτους λόγους ἦτον ὑπὲρ τῆς γνώμης τοῦ νὰ παραπεμφθῇ ἡ αἴτησις αὕτη εἰς τὴν Κυβέρνησιν ὡς ἀντικείμενον διαπραγματεύσεων.

Εἰς τῶν πληρεξουσίων ἀντιπαρετήρησεν εἰς ταῦτα, ὅτι ὁ ὑπαγορεύσας τὴν πλειονοψηφίαν τῆς ἐπιτροπῆς λόγος τοῦ νὰ παραδεχθῇ τὴν αἴτησιν τοῦ Καλλιστράτου, καὶ νὰ γνωμοδοτήσῃ, ὑπὲρ τῆς παραχωρήσεως τῶν κτημάτων τῆς Μονῆς Σινᾶ εἶναι τὸ, ὅτι δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ζητηθῇ ἡ ἀνωτέρω μνησθεῖσα ἀμοιβαιότης μεταξὺ ἡμῶν καὶ τῶν Ὀθωμανῶν πρεσβευόντων διάφορον ὄργανον.

Ἡ Συνέλευσις παρεδέχθη ν' ἀνατεθῇ ἡ αἴτησις τοῦ ἀντιπροσώπου τῆς Μονῆς Σινᾶ εἰς τὴν δικαιοσύνην τῆς Κυβερνήσεως.

Ε') « Ἐλήφθη ὑπ' ὄψιν ἀναφορὰ τοῦ Χ. Θ. Σπηλιοτοπούλου, προτείνοντος ν' ἀνταμειφθῶσιν ὅλοι οἱ ἀγωνισθέντες ἐπίσης ἀναλόγως τοῦ βαθμοῦ των ἕκαστος. Ἡ ἐπιτροπὴ γνωμοδοτεῖ νὰ διευθυνθῇ ἡ ἀναφορὰ αὕτη εἰς τὴν Κυβέρνησιν, καὶ ταυτοχρόνως προτείνει, ὅτι ὅλοι οἱ βαθμολογηθέντες ἀξιωματικοὶ κατὰ τὰ μητρώα, τῶν ἐπὶ τῶν στρατιωτικῶν ἐκδουλεύσεων ἐπιτροπῶν νὰ λάβωσι τὸ φαλαγγιτικὸν γραμματίον των χωρὶς ν' ἀπαιτεῖται παρ' αὐτῶν ἀποδεικτικὸν πενίας, διότι οἱ ἀγωνισθέντες εἶναι ἄδικον νὰ ἔχωσιν ἀνάγκην ν' ἀποδείξωσι τὴν πενίαν των, διὰ νὰ δικαιοθῶσιν. »

Παρατηρήθη ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ὅτι οὐδεμία διαφορὰ μεταξὺ τῶν βαθμολογημένων δὲν ὑπάρχει, διότι ὁ βαθμὸς ἐδόθη ὡς ἀμοιβὴ τῶν στρατιωτικῶν ἐκδουλεύσεων. Ἐπομένως δὲν πρέπει νὰ γίνηται οὐδεμία διάκρισις καὶ εἰς τὴν πραγματοποίησιν τῶν ἐκ τοῦ βαθμοῦ ὠφελημάτων.

Ὁ Πρόεδρος ἀνέφερεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι τοῦτο τὸ ἀντικείμενον περιλαμβάνεται εἰς τὸ τυποθεσούμενον σχέδιον τοῦ ψηφίσματος καὶ τὰς ἀναφερομένας εἰς αὐτὸ προτάσεις, τῶν ὁποίων ἡ συζήτησις ἀνεβλήθη εἰς τὰς προσεχεῖς συνεδριάσεις.

Πρὸς δὲ τούτοις ἡ συζήτησις τούτων εἶναι ἐπιθυμητὸν νὰ γίνῃ παρόντος καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ τῶν Στρατιωτικῶν.

Ἡ Συνέλευσις ἀνέβηλιν τὴν συζήτησιν τοῦ ἀντικειμένου τούτου

τῆς ἐκθέσεως τῆς ἐπὶ τῶν ἀναφορῶν ἐπιτροπῆς διὰ νὰ συζητηθῇ ὁμοῦ μὲ τὸ σχέδιον ψηφίσματος κτλ.

Ἀκολουθῶς ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξε διαλελυμένην τὴν Συνεδρίασιν περὶ τὴν 3 ὥραν Μ. Μ.

Ὁ ἐκπληρῶν καθήκοντα Προέδρου
Ἀντιπρόεδρος Α. ΜΑΥΡΟΚΟΡΔΑΤΟΣ.
Ι. ΚΩΛΕΤΤΗΣ.
Α. ΜΕΤΑΞΑΣ.
Α. ΛΟΝΤΟΣ.

Οἱ Γραμματεῖς
Δ. Ν. Δρόσος.
Κ. Θ. Κολοκοτρώνης.
Γ. Δοκός.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΙΣ ΞΑ΄.

Τῆς 26 Φεβρουαρίου.

Σήμερον τὴν εἰκοστὴν ἕκτην τοῦ μηνὸς Φεβρουαρίου τοῦ χιλιοστοῦ ὀκτακοσιοστοῦ τεσσαρακοστοῦ τετάρτου ἔτους, ἡμέραν σάββατον, συνελθόντων τῶν πληρεξουσίων ἐν τῷ Βουλευτηρίῳ τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως περὶ τὴν 11 ὥραν Π. Μ., ἐγένετο ἡ ἐκφώνησις τοῦ ὀνομαστικοῦ καταλόγου· εὐρεθέντων δὲ παρόντων διακοσίων εἴκοσι πέντε καὶ ἀπόντων δεκαοκτὼ, ὁ Πρόεδρος ἐκήρυξεν ἀρξαμένην τὴν Συνεδρίασιν.

Ἀκολουθῶς ἀνεγνώσθησαν τὰ πρακτικὰ τῆς παρελθούσης Συνεδριάσεως, τὰ ὁποῖα γενόμενα παραδεκτὰ εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὑπεγράφησαν παρὰ τοῦ Προέδρου, τῶν Ἀντιπροέδρων καὶ τῶν Γραμματέων.

Μετὰ ταῦτα ὁ Πρόεδρος ἀνήγγειλεν εἰς τὴν Συνέλευσιν, ὅτι τὸ κατὰ τὴν χθесινὴν συνεδρίασιν ἀναγνωσθὲν σχέδιον ψηφίσματος περὶ στρατιωτικῶν, ναυτικῶν καὶ πολιτικῶν ἀποζημιώσεων κλπ. καὶ ἡ περὶ τούτων πρότασις τοῦ πληρεξουσίου Βονίτζης ἐτυπώθησαν καὶ διανεμήθησαν εἰς τοὺς πληρεξουσίους, καὶ κατὰ τὴν σημερινὴν συνεδρίασιν θέλει ἀρχίσει ἡ συζήτησις των. Πρὶν δὲ τῆς συζητήσεως ταύτης ἀνέφερεν ὅτι καὶ σήμερον ἐδόθησαν πολλαὶ προτάσεις περὶ διαφορῶν ἀντικειμένων, αἵτινες θέλουσιν ἀναγνωσθῇ μόνον διὰ νὰ λάβῃ περὶ τούτων γνῶσιν ἡ Συνέλευσις.

Ἰπομένως ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τοῦ Γραμματέως αἱ προτάσεις.

Α) Τοῦ πληρεξουσίου Λεονταρίου αἰτοῦντος νὰ παραχωρηθῇ εἰς αὐτὸν δωρεάν θέσις τις εἰς Ἀγιοσώστη τῶν Δερβενακίων διὰ ν' ἀνεγείρῃ ἐκκλησίαν καὶ ἐρύσιν.